

ЛЕМКІВЩИНА LEMKIVSHCHYNA

РІК XVII, Ч. 3

ОСІНЬ — 1995 — FALL

VOL. XVII, No. 3

НАША ЦІЛЬ: ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЕТНОГРАФІЧНИХ ЗЕМЕЛЬ
У ВІЛЬНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ДЕРЖАВІ

OUR MOTTO: THE UNITY OF UKRAINIAN ETHNOGRAPHIC TERRITORY IN
A FREE UKRAINIAN STATE

ЛЕМКІВЩИНА LEMKIVSHCHYNA

ВИДАЄ ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ В АМЕРИЦІ / PUBLISHED BY ODLWU, INC.

РІК XVII, Ч. 3

ОСІНЬ — 1995 — FALL

VOL. XVII, No. 3

Д. Павличко. Клятва.	1
Президент Л. Кучма. Вітання українцям з нагоди Дня Незалежності України.	1
ДО 100-ЛІТТЯ НИКИФОРА	
Р. Одрехівський. І знову Никифор у Львові.	2
П. Попата. Література про Никифора.	4
І. Киришок. Рідне. Пробач.	6
НА АКТУАЛЬНІ ТЕМИ	
(нк). Чи ми в полі зору України?	7
«Домагаймося підтримки уряду України» (Ред.)	8
СПОМИНИ	
«Синявець». Нас гнали з рідних земель...	9
В. Хомик. На Схід.	11
І. Киришок. Сповідують.	12
О. Бахотниця. На землю дідів ступили онуки...	13
Lemkivshchyna:	
President Bill Clinton. Anniversary Greeting.	17
(нк). Are we in eyesight of Ukraine?	17
T.A. Olszanski. All about "Operation Wisla"	18
Фестиваль української культури.	21
Ю. Ковальчик. XIII лемківська "Ватра"	24
З ЖИТТЯ ОРГАНІЗАЦІЇ	
Програма XXIV Крайового з'їзду.	27
В.К. Фестин-пікнік 4-ох відділів ООЛ.	28
Інформаційна комісія СФЛ. Зустріч з Миколою Мушинкою.	29
Посмертні згадки.	30
Загальні збори Відділів.	31

На обкладинці: «Привіт з Лемківщини!»

On the cover: "Greetings from Lemkivshchyna!"

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ: Марія Дупляк, Зенон Войтович, Іван Гвозда, Іван Оленич.
EDITORIAL BOARD: Marie Duplak, Ivan Hvozda, Ivan Olenych, Zenon Wojtowych.

Адміністратор — Корнило Бабяк

Administrator — Kornylo Babiak

Мистецьке оформлення обкладинки: Михайло Черешньовський
Cover design by Mykhailo Cheresniiovsky

КРАЙОВА УПРАВА ООЛ

ЕКЗЕКУТИВА

Марія Дупляк	голова
Володимир Кікта	1-ий заст. голови
Ярослав Кравчишин	2-ий заст. голови
Зенон Войтович	секретар
Стефан Косцюлек	фінансовий
Іван Гвозда	член Президії
Мирон Мицьо	член Президії

РЕФЕРЕНТУРИ

Юрій Ковальчик	допомоговий
Іван Сорока	організаційний
Микола Грицков'ян	зовнішні зв'язки
Стефан Гованський	куратор музею
Микола Дупляк	заст. куратора музею
Іван Гресь	культ.-освітний
Василь Гаргай	реф. до справ молоді
Марія Корабель	пресова
Іван Васічко	вільний член
Теодор Малиняк	вільний член
Петро Русинко	вільний член

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Леся П'ех	голова
Леся Гой	член
Іван Філь	член

ТОВАРИСЬКИЙ СУД

Іван Хомко	член
Юліан Котляр	член

Адреса Крайової Управи ООЛ:

ODLWU, Inc.
P.O. Box 7, Clifton, NJ 07011-0007

Адреса Редакції та Адміністрації:

"Lemkivshchyna" Magazine
P.O. Box 7
Clifton, NJ 07011-0007 USA

Printed in USA by COMPUTOPRINT Corp.
35 Harding Avenue, Clifton, NJ 07011
Tel.: 1(201) 772-2166 Fax: 1(201) 772-1963

ДМИТРО ПАВЛИЧКО

КЛЯТВА

Ми, народ, що вийшов із неволі,
Клянемося в благословенну мить —
Всі свої тисячолітні болі
В славу України перелить.

Клянемося княжими гробами,
Золотою шаблею Дніпра —
Краще смерть, ніж бути знов рабами,
Хай гряде відродження пора!

Клянемося хлібом і водою,
Що всі мови нашої землі
Житимуть добром — не ворождою,
В чесному сестринстві, а не в злі.

Клянемося робітними трудами,
Болісними нивами долонь —
Краще смерть, ніж бути знов рабами,
Хай горить очищення вогонь!

Клянемося "Кобзарем" Тараса.
Геніями Лесі і Франка —
Що не зродиться пахолків раса
З крові Гонти і Залізняка.

Клянемося Богом України,
Що вмеремо, та не підем в ярмо,
Дух, воскреслий з темної руїни,
На наругу в рабство не дамо.

Ми, народ, що вийшов із неволі,
Клянемося в благословенну мить —
Стати рівним у народів колі,
На свободі й для свободи жить!

ВІТАННЯ УКРАЇНЦЯМ

з нагоди

ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Шановні співвітчизники!

Дорогі брати і сестри!

Чотири роки тому знайшло своє історичне ствердження виплекане багатьма поколіннями нашого народу прагнення до незалежності України. Свою непохитну волю на власну державу український народ одностайно висловив на референдумі 1 грудня 1991 року.

Долаючи труднощі і негаразди, ми творимо нову Україну — демократичну, цивілізовану, соборну.

Вагомий внесок у здобуття незалежності, розбудову й утвердження держави належить вихідцям з України та їх нащадкам, яких доля розкидала по всіх континентах світу. Не пориваючи зв'язків зі своїми єдинокровними братами й сестрами, ви як зіницю ока оберігаєте й плекаєте рідну мову й національні традиції, звичаї та обряди, прагнете для своєї первісної Вітчизни якнайшвидшого виходу на стовповий шлях розвитку.

Незалежна Україна живе, набуває сили, торує свій шлях у майбутнє.

Впевнений, що за вашої активної підтримки, за вашого розуміння наших проблем ми спільними зусиллями збудуємо заможну й процвітаючу Україну.

Вітаючи вас з національним святом України — Днем Незалежності, щиро зичу вам добра й миру.

Президент України Л. Кучма

ДО 100-ЛІТТЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ НИКИФОРА

РОМАН ОДРЕХІВСЬКИЙ

І ЗНОВУ НИКИФОР У ЛЬВОВІ

24 травня 1995 року у Львові в Національному музеї відбулося відкриття виставки творів видатного лемківського художника-самоучки Никифора Дровняка, присвячене 100-річчю з дня народження мистця. На цю визначну подію в житті старовинного українського міста зібрались численні прихильники творчості Никифора, представники інтелігенції.

Церемонія відкриття розпочалась співом відомої хорової капели "Лемковина" (Львів) під керівництвом Івана Кушніра. Якраз в цей час на Україні тривали дні вшанування пам'яті Т. Шевченка (роковини його перепоховання у Каневі). Хор розпочав співом "Розрита могила..." до слів Т. Шевченка, а далі хористи виконали віночок українських народних пісень з Лемківщини, після чого слово взяв керуючий процедурою відкриття, директор Національного музею у Львові, кандидат мистецтвознавства Василь Откович.

Директор назвав Никифора найславетнішим наївним маляром ХХ століття, доречно зазначаючи при цьому, що, на жаль, в українському мистецтвознавстві ще немає монографічного дослідження про творчість цього видатного художника. Польські дослідники зробили у цій ділянці дещо більше. В. Откович подав також цікаву інформацію, що у фондах Національного музею у Львові знаходиться 15 творів пензля Никифора, які стали основою цієї виставки. Решта творів представлені з приватних збірок м. Львова. Працівниця музею Оксана Юрчишин розповіла присутнім, як велась робота над формуванням виставки.

Згодом виступив Генеральний консул Республіки Польща у Львові Томаш Леонюк. Він (українською мовою) назвав Никифора видатним мистцем, польським громадянином і українцем за національністю. "Ми повинні жити разом в дружбі та вивчати культуру один одного", — зазначив на закінчення. Визначною подією в житті міста Львова назвав відкриття виставки віце-мер Львова Богдан Стельмах. Багато теплих слів на адресу цієї

Національний музей у Львові

НИКИФОР ДРОВНЯК

1895 — 1995

ВИСТАВКА ТВОРІВ
ДО 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ
МИТЦЯ

Виставка експонується в Національному музеї
(вул. Драгоманова, 42)
щоденно, крім п'ятниці, з 10 до 18 год.
Тел. 74-21-51

виставки висловив і начальник управління культури м. Львова Зеновій Мазурик.

Після виступів офіційних осіб до слова були запрошені представники лемківської громади м. Львова. Голова товариства "Лемківщина" у Львові Ілля Чулик висловив своє задоволення з того, що культурі лемківського етноregionу адміністрацією музею приділяється така увага.

Наступного промовця — відомого науковця зі

Львова Івана Красовського — ведучий назвав "лемківським літописцем". І. Красовський розповів присутнім про історію виставок з творів Никифора. Так, у 30-их роках завдяки старанням Івана Турина відбулась перша у Львові виставка Никифора. У 1968 році у тому ж Львові була відкрита перша в Україні (бо в 30-их роках місто було у складі Польщі) виставка мистця, яку згодом повезли у Київ.

Завершилась церемонія відкриття співом "Лемковини". А пісню "Гори наші..." хор виконав разом з присутніми у музеї. Особливо виділялись із залу голоси присутньої на відкритті народної артистки України Марії Байко, історика Івана Красовського. Пісня поєднала нас і надала усім особливого, піднесеного настрою. Після завершення виступу хору директор Откович запросив усіх оглянути виставку. Глядачі поринули у чарівний світ мистецтва.

Никифор Єпіфаній Дровняк... (1895-1968). Це ім'я чиновники від культури не охоче пропагували на Україні в радянські часи, коли було стільки замовчуваного і недоговореного. В той же самий час чужинці видавали про нього розкішні кольорові альбоми та інші наукові дослідження, тактовно оминаючи питання національної приналежності мистця.

І ось Никифор знову у Львові. Експозиція розгорнута у двох залах Національного музею у Львові. Його улюбленими темами є: автопортрети, зображення людей, архітектури. Яскравістю барв виділяються композиції "Гураль з топірцем", "Гураль-вершник на коні" та інші. На фоні призахідного кольору неба ефектно і виразно прочитується силует одягу ґуралю, дерев тощо.

Промовляючим зразком наслідування традицій українського іконопису постає перед глядачем "Автопортрет біля церковці". У творі автор зобразив себе перед спорудою лемківської церкви. У постаті людини — в одязі архиєрея виразно прочитуємо вплив ікони — у площинності і фронтальності зображуваного, трактуванні обличчя, рук, ритмічних складок одягу тощо. У цьому творі бачимо конкретно джерело духовної інспірації мистця — народне мистецтво рідного українського народу.

Типовою для творчості художника постає перед нами композиція "Місто", розташована з експозиції недалеко від входу праворуч. Твір виділяється серед інших представлених великим форматом

Никифор: Ікона з написом кирилицею.
Аквареля, 19 x 22 см.

аркуша, зеленаво-голубим кольоритом. У цій композиції відчуємо захоплення урбаністичною тематикою, що, до речі, була характерною для багатьох художників та поетів початку ХХ ст. — зображати силуети міських пейзажів, технічних конструкцій тощо. Прикладом є величезний дугоподібний міст, прекинтий через річку на передньому плані цієї композиції.

Багато творів Никифора з подібними мотивами міського пейзажу, близькими по розміру формату аркуша, за характером композиції та кольору знаходяться в експозиції Окружного музею м. Новий Сонч (Польща).

31 січня 1995 р. в Криниць у віллі "Никифоровка", де жив і працював Никифор після Другої світової війни, створено музей творчості Никифора.

У відзначення 100-річчя від народження Никифора у лемківській церкві святих Володимира і Ольги, що знаходиться на території Львівського музею народної архітектури і побуту, 28 травня 1995 року відправлено урочисту поминальну панахиду.

Творчість Никифора ще чекає свого дослідника в українському мистецтвознавстві. Настав час повернути з чийсь вини напівзамовчуване ім'я цього художника культури українського народу.

ЛІТЕРАТУРА ПРО НИКИФОРА

(Закінчення з попереднього числа)

Продовжуючи подавати фактологічні згадки та статті про Никифора, хочу тим сказати, що хоча він помер — перестала горіти його свічка туземного життя, проте слава в слові й письмі про нашого лемка-земляка, не згасла. Його "живучість" подальше цікавить багатьох осіб, які присвятили йому посмертні статті та згадали його "не злим, тихим словом..."

Поет Вадим Лесич — власник цінної колекції Никифорових малюнків і тонкий знавець його творчості написав статтю до журналу "Сучасність", яка була надрукована в числі 4 у 1970 році. Цю саму інформативну довідку під назвою "Никифор з Криниці" використав "Лемківський календар на 1979 рік". У тому ж річнику календаря Іван Красовський коротко згадав про Никифора в історичній довідці "Лемки".

В. Лесич, продовжуючи далі писати цю саму статтю про маляра Дровняка, опрацював її в монографічний нарис з 16-ма ілюстраціями та з резюме в англійській мові, що появилася окремою книжечкою у видавництві "Сучасність" в Мюнхені у 1971 році. Він цьому ж малярю також присвятив свій вірш під назвою "Никифор".

У статті "Визначні діячі Лемківщини в минулому" знайдемо окремий короткий підрозділ, присвячений малярю-лемкові з Криниці пера Івана Еліяшевського в "Лемківському календарі на 1973 рік". Тут також знайдемо вірш Івана Златокудра "Никифор", якого він називає "Лемківським Прометеем".

Віршовану думу "Никифор" Івана Шелюка поміщено в окремому виданні "Аннали Світової Федерації Лемків" ч. 1, що вийшли у 1974 році під редакцією д-ра Івана Гвозди.

У журналі "Нотатки з мистецтва" за 1975 рік на 55 сторінці, знайдемо коротенький текст про автора нагробника на могилі Никифора, Бронислава Хромого, що надрукований поруч фотографії. Літературознавець та головний редактор "Сучасності" Іван Кошелівець з приводу виставки у Мюнхені, що мала назву "Мистецтво наївних" написав рецензію "На поточні теми", яку надруко-

вано в "Сучасності" ч. 3 з 1975 року. В ній читаємо кілька думок, між іншим і про Никифора.

Короткий оповідний нарис "Лемківщина і Никифор" знайдемо у газеті "Лемківські вісті" у січневому числі 210, 1976 року, написаний д-ром Володимиром Пасікою. Про виставку картин криницького маляра-самоуку та про свої враження з неї, яку організував філядельфійський Пласт "Перші стежі", поміщено у рубриці "З мистецької хроніки" згадку "Виставка Никифора" Зеноном Фецаком у журналі "Сучасність" за листопад 1976 року.

З нагоди виставки творів Никифора в Українському музеї в Нью-Йорку у 1978 році появились відгуки про неї в газеті "Свобода". Ще на передодні відкриття виставки надруковано на початку листопада пресове повідомлення директорки музею М. Шуст. В грудневому числі англомовного тижневика "Ukrainian Weekly", також появилася рецензія з нагоди відбутої імпрези. Коротеньку пригадку про виставку творів Никифора в Нью-Йорку знайдемо і в газеті "Гомін України" з датою 6-го грудня 1978 року.

Цікаву статтю "Никифор-Епіфаній Дровняк" знайдемо в "Українському календарі" за 1978 рік, (Варшава, УСКТ), яку написав Ярослав Коваль.

Володимир Барагура у січневому числі щоденника "Свобода" з 1979 року помістив довшу інформацію про успіхи виставки творів Никифора у Нью-Йорку.

Д-р В. Пасіка у своїй книжці "У крутежі шалу", що вийшла друком у Торонто 1979 року, в першій частині "Мандрівка на схід" кілька разів згадує прізвище маляра Никифора.

Під заголовком "Никифор з Криниці" О. Михайліва надруковано літературний нарис у журналі "Лемківщина" ч. 2 з 1980 року. У цьому ж номері почав друкуватися довший цикл прозових матеріалів автора Володимира Ольговича "Незаписані записки", які він присвятив пам'яті Никифора Дровняка з Криниці. Продовження цих записок знайдемо в наступних трьох числах. Цей самотній друкований журнал лемками за океаном, що досі

виходить в Америці, поміщає згадки "На виставці Никифора в Нью-Йорку" Ореста Питляра (Орп.) в номері 3, 1983 року, а в наступному числі 4 "Никифор і його біль" Володимира Пасіки.

Той же автор написав статтю "Мистці мученики-жертви темряви", яку читаємо в подальшому кварталнику ч. 3 з 1984 року. У польському видавництві "Аркаді" (Варшава 1983) вийшла друком обсяжна книжка "Никифор" Андрія Банаха. Про появу цієї монографії написано коротеньку інформацію в журналі "Лемківщина" ч. 1, 1985 року.

В травневому номері журналу "Нові дні" (1985), що видається в Торонто, знаходиться стаття д-ра Олександри Копач "Никифор у поезії сучасників". Цікаво обгрунтовані критичні матеріали-рецензію у відповідь Андрієві Банаху, написав мистецтвознавець з Нью-Йорку Богдан Певний і їх надруковано в черневому числі 1985 року "Сучасність" під назвою "Про хитрого пана з Кракова і наївного маляра Никифора". Критичну статтю "Ким був Никифор?" Миколи Сивіцького на адресу автора книжки "Никифор", поміщено в тижневику "Жице літерацке", Краків 18-го серпня 1985 року, а також передрук в газеті "Новий дзєннік", що виходить в Нью-Йорку, з датою 2-го жовтня 1985 року під заголовком "Не роби другому того, що тобі не миле". Романа Голіята статтю "Поляки про Никифора" знайдемо в газеті "Свобода" з 29-го жовтня, а також Степана Женецького "Поляки присвоюють собі нашого Никифора" з 28-го грудня 1985 року.

Повний переклад з польської преси в українській мові, читаємо рецензію "Ким був Никифор?" М. Сивіцького у квітневому числі "Сучасність" (1986 р.). Короткою статтею "Чий Никифор?" з'ясував полеміку між Сивіцьким і Банахом М. Юськів, що була надрукована в газеті "Наше слово", а також в першому числі "Лемківщина" за 1986 рік. З датою 4-го березня 1986 року щоденнику "Свобода" поміщено наступний відгук на книжку А. Банаха також Ярослава Климовського "Ким був Никифор?". Голос у цьому діалозі дано Олгієрдові Терлецькому надрукованою статтею в журналі "Сучасність" ч. 1 з 1987 року під титулом "Смішна претенсія".

Цікаві думки про походження Никифора висловили у коротенькій статті "Непередбачене мистецтво" Тадей Карабович, яку поміщено у газеті "Наше слово" номер 14, 1988 року. У довшій статті Івана Красовського "Лемківські проблеми у польському виданні", що можна читати її в тижневику "Наше

Никифор: "Бог і святі". Аквареля, 16 x 24 см.

слово", числа 36 і 37, 1978 року, є згадка про Никифора. І знов в цій же газеті, номер 12, з 19 березня 1989 року, надруковано статтю "Никифор з Криниці" Ярослава Левківа.

В роді легенди про лемківського маляра написав спогад Михайло Слабошпицький — літературознавець, письменник і журналіст з Києва і помістив у журналі "Світовид" число 2, 1990 року під простісінькою назвою "Никифор". Цей передрук знайдемо і в журналі "Лемківщина" ч.2, 1990 року. Коротенькі згадки помічаємо про Никифора у книжках "Лемківщина — земля, люди, історія, культура", том 1, 1988 рік та Мирослава Трухана "Українці в Польщі", 1990 рік, яка появилася друком у видавництві НТШ.

Обгрунтовану мистецтвознавчу статтю знайдемо в київському журналі "Україна" за 19-го травня 1990 рік, яку написав львівський фахівець Олег Сидор під кольоровими репродукціями творів Епіфанія Дровняка.

У люксовому альбомі "Українське народне мистецтво 13-20 століть", який вийшов у видавництві "Мистецтво" в Києві 1991-го року, можна

ІВАН КИРИЗЮК

РІДНЕ...

Наша доля
Чорною смолою,
Що витікає
З окаліченого стовбура
Розпливається
У гущі життя...

А як до межі
Дійдемо,
У тупик
По осінній дорозі
В простудах...
Подай
Віночок липового цвіту,
Сім'я льняного дрібку
— Груді обігріти!

ПРОБАЧ

Прости мені —
Ти знаєш добре...
Сльоза дитинства висохла.
Пробач,
Що стежка заросла
І не стало нам
Зеленої надії.
Тепла весна сердець
З осені листям
Пойнялася кригою
Під білим снігом.
Мені прости —
Я прийти не зможу,
Розлука сягає горла...
Знай! —
На перехрестях розставання
Тебе тільки поцілую!

прочитати коротко сконденсований текст про Никифора Дровняка.

Друкований орган Спілки художників України "Образотворче мистецтво", опублікував у цьому останньому числі журналу за 1992 рік в Києві, вичерпні матеріали Вадима Лесича під назвою "Великий лемко з Криниці". Володимир Барна, пишучи книжку "Лемківщина у серці моїм", що вийшла друком у м. Збараж, 1992 року, та згадуючи імена своїх земляків, ніяк не міг обминути між іншими визначними діячами культури цього регіону й ім'я славного Никифора. Із своєї поїздки у Польщу, Тетяна Романишин з Торонто, написала короткий спомин, в якому головну увагу присвячує маляреві Дровняку в статті "Криницький Никифор", і помістила в бразилійському місячнику-газеті "Хлібороб" від вересня 1992 року. Газета "Наше слово" з 16-го лютого 1992 р. пропонує увазі читачам вірш Анатолія Мойсієнка — поета з Києва "Никифор з Криниці". Та сама газета, з 18-го квітня 1993 року, надрукувала статтю Петра Повазника під назвою "Як довго Никифора Дровняка будуть називати Криницький?". До 25-ліття смерті маляра, Володислав Грабан — лемківський поет і частий дописувач до тижневика "Наше

слово", присвятив довшу рецензію "Никифор", що була надрукована в 43 номері, 1993 року.

Статтю "Життєвий шлях Никифора", яку написав Семен Шевчик до 26-ої річниці з дня смерті маляра, можна прочитати знову у вище згаданій газеті з датою 6-го листопада 1994 року.

Повідомлення-інформацію під заголовком "Музей Никифора є!" помістила газета "Наше слово", номер 9, 26 лютого 1995 року, які подав Володимир Прядко на підставі розповіді Володислава Грабана. Останній був присутній на урочистому відкритті Музею в Криниці, яке відбулось 31 січня цього року. У другому випуску з черги "Лемківському календарі" на 1995 рік, що вийшов у Львові, Ярослав Швягла написав спомин до 100-річчя від дня народження Никифора Дровняка і назвав його "Славний син зелених Бескидів". Цікаво і кольористично представив велич таланту Никифора Іван Красовський у своєму споміні "Мистець із царства фантазії", що помістив його у першому числі журналу "Лемківщина" за 1995 рік. В. Грабан широко і ґрунтовно ілюструє про походження і славу маляра Никифора в статті, яка присвячена 100-літтю з дня його народження у двох числах 21-22 газети "Наше слово" 1995 року.

ЧИ МИ В ПОЛІ ЗОРУ УКРАЇНИ?*

(нк) Цими ж роками відзначаємо піввіччя депортації українців з їх етнічних земель в Україну та переселення в рамках акції "Вісла" на західні та північні терени Польщі. Організації українців, яких переселено, добиваються виправлення кривд, заподіяних насильницьким відірванням від корінних земель. Ідеться перш за все про визнання, що акція мала злочинний характер і треба потерпілим дати хоча б моральну сатисфакцію та по можливості повернути їм матеріальне добро.

Тема ця не сходить з порядку дня засідань, з'їздів, конгресів українських організацій, в результаті чого висилається листи до компетентних влад Польщі та України. Всі постулати та ставлені вимоги, на жаль, як досі залишаються на папері.

Останнім часом депутат Верховної Ради України, уродженець села Бортне на Лемківщині Микола Горбаль, звернувся з депутатським запитом до адміністрації Президента України з проханням допомогти розв'язати проблеми української громади в Польщі, матірня-бо держава має, згідно з міжнародним правом, обов'язок піклуватися своїми меншинами поза межами країни.

Від глави адміністрації Президента України Дмитра Табачника надійшла відповідь, у якій читаємо:

"За дорученням Президента України уважно розглянули Вашого листа щодо сприяння у вирішенні проблем, викликаних переселенням українців з території Польщі та в результаті проведення акції "Вісла" (1944-1947 рр.).

Ці проблеми, незважаючи на 50-річну давність, і досі не втратили своєї гостроти. Потреба їх розв'язання знаходиться в полі зору вищого керівництва України.

Повідомляємо, що нещодавно Кабінет міністрів України доручив відповідним міністерствам та відомствам здійснити ряд практичних кроків з метою сприяння вирішенню порушених питань. Зокрема, відпрацьовується механізм видокремлення громадян України, які постраждали внаслідок переселення у 1944-1946 рр., та членів їх родин в окрему категорію з метою законодавчого надання їм статусу депортованих осіб. Розглядається можливість укладення українсько-польської угоди про спрощений перехід кордону українцями, переселеними з Польщі, та поляками, переселеними з України.

Відповідні міністерства та відомства України розпочали роботу з метою створення більш

сприятливих умов для забезпечення культурно-освітніх, наукових, інформаційних, релігійних потреб українців у Польщі та поляків в Україні. НАН України доручено провести протягом поточного року українсько-польську науково-практичну конференцію з питань, пов'язаних з переселенням українців з Польщі в Україну в 1944-1946 рр., та акцією "Вісла" в 1947 р. Розглядається можливість створення на базі львівських установ НАН України та Наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка, Науково-дослідного центру по вивченню різних аспектів подій 40-х років в Україні та Польщі, а також створення відділу лемкознавства в Інституті народознавства НАН України. Водночас розробляється програма висвітлення засобами масової інформації подій, пов'язаних з переселенням у 1944-1947 рр. Міністерства і відомства України, органи виконавчої влади на місцях висловили готовність розвивати та зміцнювати зв'язки з українською громадою в Польщі та надавати їй всіляку підтримку і допомогу.

Всі ці важливіші заходи сприятимуть найголовнішому на сьогодні завданню — недопущенню використання подій 1944-1947 рр. для розпалювання антиукраїнських настроїв у Польщі та антипольських в Україні, виникненню будь-яких елементів взаємної недовіри та ворожнечі".

*"Наше Слово" № 33 (1986) 20-го серпня, 1995 р.

Тема переселення українців з їхніх рідних земель у 1944-1946 рр. та остаточної фази — акції "Вісла" у 1947 р. — не сходить з порядку нарад кожного лемківського засідання.

22-го липня 1995 р. відбулося в Ждині (Лемківщина) під час свята лемківської культури "Ватра-95" спільне засідання президії СФЛ європейського континенту та організаційного комітету "Ватри-95", ціллю якого було обговорити актуальні лемківські справи, а головню підготовку до Світового Конгресу лемків у Києві для відзначення 50-ліття депортації і акції "Вісла" та виготовлення листа в тій справі до уряду України.

Тому, що в Києві побоюються, що такий конгрес може причинитися до погіршення польсько-українських відносин, звернено увагу на те, що в акції конечним є дипломатичний підхід до цілої проблеми, тому головне — всі обвинувачення польської сторони належить ставити, як дії польського комуністичного режиму, а не теперішнього уряду Польщі.

Відомо, що західній світ ще мало знає про українську державу, тому треба постійно наголошувати, що насильне переселення українського народу з його земель, являється потоптанням міжнародних прав людини. Нині, коли Польща старається увійти в члени Європейського Союзу, створилася добра нагода сказати правду про акцію "Вісла", та домагатися засудження її теперішнім урядом Польщі, та вимагати від нього зайняти становище до справедливих домагань української меншини в Польщі. Ця справа вимагає наглої дії, зокрема тепер, коли всі заходи української громади в Польщі являються безуспішними, а останнє свято української культури в Перемишлі доказало, що серед польського населення, а частинно і влади, — існують анти-українські настрої та виступи включно з терористичними нападами, підпалами тощо.

«ДОМАГАЙМОСЯ ПІДТРИМКИ УРЯДУ УКРАЇНИ»

(На підставі протоколу спільного засідання Президії СФЛ на європейському континенті і організаційного бюро "Ватри".)

В світлі безуспішних домагань в польському уряді, українська меншина в Польщі не має належної підтримки зі сторони України. Учасники засідання висловили бажання домагатися активної помочі від українських чинників в Києві. На превеликий жаль, на анти-українські виступи в Перемишлі немає жодної реакції, жодної офіційної заяви. Київ мовчить...

У 1997 році відзначатимемо 50-ліття ганебної акції "Вісла". З нагоди цієї сумної річниці, Україна повинна сильніше вимагати від Польщі засудження депортації комуністичним режимом українського населення Лемківщини, Холмщини, Надсяння та Підляшся.

Присутні на засіданню рішили опрацювати конкретні пропозиції для остаточного виготовлення листа до кабінету Ради Міністрів України; продискутовано питання проведення наукової конференції в справі депортації українського населення з корінних земель і акції "Вісла" та багато спільних справ, які в'яжуть лемків так на європейському як і на американському континентах.

ЧИ ВИ ВЖЕ ПІДПИСАЛИ «ПЕТИЦІЮ»

В 50-ЛІТТЯ ДЕПОРТАЦІЇ?

НАС ГНАЛИ З РІДНИХ ЗЕМЕЛЬ...

50 років минає з тих днів, коли нас спіткала тяжка доля. Багато написано і переказано про ці страшні часи, але ми все повертаємося до них, бо про це забувати ніколи не можна, що робили поляки під покровом москалів—"визволителів" з нашим народом.

Мені було тоді 12 років, але я запам'ятав ті страшні дні, коли польські банди "гуляли" по наших селах і вбивали невинних людей, не розбираючи, чи старі, чи діти.

Тільки за одну ніч в нашому селі Синява, біля Риманова поляки вбили і спалили живими більше як 50 людей.

Пригадую, коли до нашої хати перед цим нападом, прийшли поляки і зробили обшук: дещо забрали, що осталося ще після фронту і запитали маму, показуючи на рамку, різьблену в українському стилі, що висіла на стіні: "A gdzie macie tego Hitlera" або "Шевченка", a gdzie ojciec"?

Ми звичайно відповіли, що батько загинув на польсько-німецькій війні. І так ми все твердили, коли нас ще не один раз пізніше викликали в НКВД москалі і розпитували за батька.

Прийшли "непрошені гості" тієї кривавої ночі і до цієї хати, де ми жили з мамою в її двоюрідної сестри Марії Судомир (з дому Шестакових називали їх в селі), а вона була віддана за Петра Судомира (Гірнячиного), що був господар "на все село", і чоботи добротні робив людям і бідним допомагав.

Цієї ночі бандити в першу чергу вдерлися до хати Дмитра Судомира, що жив недалеко від свого брата Петра і витягнули його з хати та повели під погрозою до Петра, щоб той розбудив його і відкрив двері. Коли Петро Судомир відкрив двері, бандити вдерлися до хати і приказали всім лягати на підлогу, а самі почали грабувати і торошити крісами меблі то все, що попадалося їм під руки. Коли все пограбували, питають Петра: "A gdzie jest ta druga rodzina"? (тобто за нас). Петро відповів, що нас обох не має в дома, що ми, тобто я і мій брат Мирон пішли до стрийка в Тарнавку. Мама наша спала на стриху, бо в хаті було тісно і чула всі розговори і що там діялося в хаті.

Після цього один із бандитів вдарив прикладом кріса Петра по голові і приказали всім лежати, а їх обох братів Петра і Дмитра повели до сусідньої хати Антона Лазенги, або як називали в селі (Оня Лазенгового).

Там вже бандити зробили свою справу до кінця: приказали всім лягати на підлогу, а після цього їх розстріляли.

Антон-Оня жінка з двома маленькими діточками і стара мати від страху не могли опам'ятатися — вони опритомніли, коли вже горіла їхня хата.

Коли Марія Судомирова побачила, що горить сусідова хата, а перед тим чула постріли в хаті, то й подумала, що вже там поляки натворили. Вона в тім відчаї вибігла з хати і кинулася в горящу хату, а поляки почали і за нею стріляти. Вона ползком добралася до палаючої хати і витягла свого чоловіка Петра вже мертвого з цього пекла на двір. Брат його Дмитро і Антон Лазенга згоріли до тла, бо хата була дерев'яна і покрита соломомою. Це все бачила і пережила моя мама. Нас обох на той час, на щастя, не було в дома, а то й ми би опинилися поруч з ними на цій кривавій підлозі. Смерть ходила по наших п'ятах, але Ангел Хоронитель спасав нас від неминуючої смерті.

Добре запам'ятав я той день і буду мабуть пам'ятати до кінця життя, що десь за 2 дні перед цим нападом поляків прийшло якесь таке натхнення чи відчуття, ніби то хто-то мені шептав на вухо, що я повинен іти геть з тої хати. І вже надвечір ми зібралися, пішли з братом через ліс до сусіднього села в Тарнавку, де проживав наш стрийко Андрій Тарнович.

Вже на другий день вістка прийшла в Тарнавку, що поляки замордували багато людей в Синяві і попалили хати.

Коли ми почули про це, відразу побігли в Синяву дізнатися, що там сталося і побачили страшну картину: біля церкви люди хоронили своїх рідних і близьких. Пам'ятаю, як сьогодні, коли на возі привіз Андрій Бек (в селі називали до "Вабала") розтерзаних гранатами свою маму, сина і три сестри (старша з двома маленькими дітьми, а дві молодші сестри тільки недавно повернулися з Ні-

*Церква
в селі НОВИЦЯ
чекає на
ремонт...*

меччини, де були загнані на роботу).

Сам господар тої хати (Андрій "Вабаль"), спав на горищі на сіні, і коли побачив через віконце в стриху озброєних бандитів-поляків, які почали стріляти через вікна і кидати гранати в середину хати, він по дробині заліз до стайні, а звідти виповз на другу сторону двора, бо хату запалили.

Така судьба зустріла і брата моєї бабці Івана Лусіка, який вийшов з хати подивитися, "бо в сусіда поляки запалили хату", і там же на його подвір'ї його поляки вбили.

Генка Цапкового (як називали Шинякового) доброго, веселого і розумного друга мого брата, якій ішов до дому з кавалерки, вбили на дорозі, бо нібито він пізнав тих поляків, які вбивали невинних людей.

Люди з того переляку не знали, що мають робити. Одні думали іти до словаків через гори, другі залишитися на місці з поляками, а інші — їхати на Україну, на "Wschód".

Коли одного дня ми їхали з сусідом (Митриковим-Скрабутом Михайлом) — це була неділя, на станцію до Вороблика, то за м. Римановом, на дорозу (було літо, липень місяць) вискочили з жита три озброєні поляки і потягнули з воза плуг і другі речі, забрали коней і пішли, а один з них

кричить: "Щеляй тих гадув русінув". Ми оба з братом і сусід кинулися до рова і повзком втікли від їхніх куль.

Це був не одиничний випадок, коли серед білого дня були напади і розправи з нашим незброєним населенням.

Після тої кривавої ночі люди нашого села були перестрашені і не знали куди їм діватися. Одні з своїх хат ішли до своїх приятелів на другі села, або хто-куди. Коли звернулися люди до російського коменданта в Риманові, щоб захистити нас від польської банди, то він на це коротко сказав: "Уезжайте на свою родину, на Україну, там вам будет хорошо и никто вас не будет трогать".

І так, другого виходу не було, треба було їхати.

Під кінець липня 1945 р. наше село було вже запаковано в телячі вагони і чекали відправки на схід, але чомусь довго не давали паровоз, бо треба було збирати гроші ще на горілку москалям, щоб скоріше причіпили паровоз. Люди сиділи без їжі, не було що дати дітям. Хто мав ще якусь худобину, то подоїли і давали дітям молоко.

Пам'ятаю, що наша мама мабуть передбачала таку важку дорогу і насушила нам трохи сухарів з вівсяної муки, бо другої не було, і ту обміняла

десь аж на Словаччині, куди ходила пішки і боса, щоб обміняти цибулю чи чісник на зерно, або муку.

Ці сухарі дуже нас спасали в тій "мандрівці" на Україну. Коли наш транспорт прибув на станцію до Самбора, насвигрузили з польських вагонів, а даліше вже треба було пересідати в другі вагони — московські, бо зі Самбора вже ішла широка колія. В Самборі ми сиділи на станції більше як тиждень.

Зі Самбора привезли нас на станцію Потутори біля Бережан. Тут вигрузили нас під чисте небо і робіть собі даліше що хочете. Їсти вже не було нічого. Пам'ятаю, коли я зібрався і пішов з своєю старою бабкою в село, щоб попросити в людей кусок хліба. Трохи ми назбирали хліба, і так ми вже поверталися раді назад на станцію, що вже не помремо з голоду.

В Потуторах ми просиділи десь біля тижня, але ніхто нами не цікавився, чого ви тут приїхали, чого вам тут треба, одним словом — ідіть собі всі на чотири сторони.

Аж однієї днини советська влада прислала за нами фірманку. Сіли всі четверо на один віз, бо річей в нас не було ніяких, тільки одна перина і все, і повезли нас, куди ми і самі не знали. Їхали цілу ніч. Над ранком нас привезли в якесь село, забуте Богом і людьми. Хати з глини, тільки калини видно з тих бур'янів, а в селі ні людей, ні собак. Хто був спритний, той зайняв собі кращу хату, а ми знайшли хатину невелику, без вікон і дверей, дах під соломою... Було це село Маловоди, де жили поляки, які весною виїхали до Польщі. Там ми довго не прожили: ні школи, ні церкви, ні річки, ні лісів, одні степи і поля. Правда, ці поля були засіяні пшеницею, житом, і люди тоді назбирали собі досить зерна, що мали на два роки хліба.

Багатьох людей наших чіпалися різні хвороби, бо тут був зовсім другий клімат і друга природа. Особливо в осені багато людей хворіло на малярію. Бо і мене також не обминула ця хвороба, а лікарств тоді майже не було, тільки з трудом діставали порошок хініни (дуже гіркота).

Одного дня брат Мирон пішов шукати кращого села і пішки, через поля, добрався аж до Козови — 16 км від Маловодів. Там він знайшов хату з камня, і так ми з того "раю" переїхали жити в другий, де і тепер живе в цій хатині наша стара мати. Там довелося нам пережити ті страшні часи...

ВАСИЛЬ ХОМИК

НА СХІД

Немов худобу, пхали нас в вагони:
Собаки, вівці, кури між малят,
Червона фана, сльози і прокльони,
І дим розпуки з обгорілих хат.

«На Схід!... На Схід!...»

— кричали перебої,
А вітер тугу зносив на поля.
Нуждою биті, з рідних гнізд ізгої
Летіли в прірву... Плакала земля.

А десь в Бескидах мати Лемківщина
Ламала руки скрутно край воріт...
І досі страшно...

Отака картина
Вп'ялась у пам'ять

з тих дитячих літ.

* * *

Нас покликала дальня дорога,
Гаркнув поїзд і рушив на Схід,
Заридала земля від порога,
Сивим димом вкривається слід.

Крешуть іскри потвори сталеві,
Плачуть діти, корови ревуть,
Вітер фани скубе кумачеві,
Засіваючи розпачем путь.

Прощавайте, гніздов'я орлині,
І по горах дитячі сліди,
Може, згаснем в холодній стороні
І не вернемо більше сюди!

Із збірки "Лемківська молитва"

В Козові ми опинилися в серпні 1945 року. Нам виділили на полі десь біля пів гектара пшениці, і ми з бабою пішли жати. Коня в нас не було, а сусіди допомогти не хотіли, бо кожний хапав собі скільки зміг, бо надходила осінь і потім зима, а в склепах не було нічого, та й за які "воші" купиш, коли в нас не було ні гроша. Брат записався на якусь роботу, хоча йому треба було йти даліше вчитися, але біда змушувала його заробляти на кусок хліба.

Цього року я не зміг піти в школу, бо не було в чому ходити. Через рік я пішов в 6-ту класу. Коли мені брат купив якісь штани і черевики, бо і він також ходив до роботи і не мав теплої одягу зимою. Від перестуди брат дістав запалення легень і тільки чудом залишився живим, бо почалися в нього сухоти, ліків не було і добрих харчів, але молодий організм якось переборов цю недугу.

В Козові біля Тернополя опинилося багато людей з нашого села, в тому числі і наші приятелі Вацлавські (Шестакові), як їх називали в селі, — це Андрій Фесько (Теодор) і Марія, якої чоловіка Петра вбили поляки з братом, а також Лусіки і Лазенги — приятелі по бабиній стороні.

В ці тяжкі часи, коли всіх нас насильно загнали в колгоспи, не було в нас нічого, бо зерно, що ми намолотили, забрали в колгосп, а залишилося тільки пару ведер картоплі, і цю тримали на насіння, щоб ранньою весною посадити і так пережити через зиму.

Братові, що робив, давали карточки на муку по 9 кг на місяць. Це нас і спасло; інакше би не вижили. Весною мати збирала лободу, крапиву і разом з мукою варила нам юшку.

Біля Козови лісів не було, але за 4 км біля с. Юзефівка росли хаші, які ми зимою ходили рубати і в'язку на плечах тягли додому, щоб зварити собі "похльобки". В день ми всі четверо жили в маленькій кухні, де лежала стара, сліпа баба, а спати ми йшли в кімнату, яка не опалювалася. То був дійсний холодильник, бо на стінах блищав іней як в морозилці. Спасала нас тільки перина, що залишилася на щастя після фронту і пограбувань.

Перед тим, як йти лягати в ліжко, мама клала цеглу на кухню, щоб розігріти її, а потім обвивала ганчіркою і клала в ліжко, щоб трохи нагріти постіль. Голови ми закручували шалем або хустиною.

Однієї зими якось мати застудила собі праву руку. Рука почала дуже боліти, пухнути, а ліків не

ІВАН КИРИЗЮК

СПОВІЩАЮТЬ

Висушують
Попелом забуття
Роду нашого криниці,
А ми
Мов ті каліки
На батьківській землиці
Сиротою виростаєм!
Нам,
Через віки
Віру хочуть задушити...
Візантійські псалми
Кладуть в домовину
За яку — провину?
Нині
Буйні вітри сповіщають
Небом
гойдає розчина
Дій могутніх
Ковчег повен
Жде
За райськими дверима!

Більськ, 15.08.1995 р.

було. Вже весною, перед Паскою, ми побачили, що з мамою погано, і я попросив сусіда Митрика Антона, щоб завіз маму в лікарню в м. Бережани. Там вона пролежала більше двох місяців, бо від простуди почався туберкульоз кості. Довгі роки руку в лікті не могла згинати, а до роботи мусила йти в колгосп і відпрацювати 220 рабських трудоднів. Це була праця гірша, як за часів рабства, бо рабам давали якусь їжу, а колгоспників держали гірше як худобу.

Цілий рік треба було ходити до роботи, а під кінець року нічого не дали, бо по-перше, треба було накормити "государство", а ти здохай, як хочеш. Начальство в колгоспі брало собі всього, скільки хотіло, а люди робили на них задармо. Коли кого-небудь зловили, що ніс додому пару колосків з поля, чи картоплину, то судили на 5 або на 10 років Сибіру.

Продовження буде

НА ЗЕМЛЮ ДІДІВ СТУПИЛИ ОНУКИ...

Від Редакції: Стаття, яку друкуємо нижче, надійшла до нас з проханням її надрукувати як подяку Управі Об'єднання лемків у Польщі за їхню гостинність та співпрацю у справі культурно-етнографічних зв'язків між українцями Польщі та Калуша в Україні.

"Просимо надрукувати, — пише Єлисавета Фокіна, директор Калуського малого підприємства "Краєзнавець", — нашу замітку про таку співпрацю на сторінках журналу "Лемківщина", який видається в США і з великою цікавістю читається у нас в Україні.

Заздегедь вдячи і Вам за допомогу".

Як хвилі бурхливої ріки летять роки, але землю, де народився, неможливо забути. Підрастають онуки та правнуки, а сиві дідусі і бабусі розповідають їм про Лемківщину — землю предків.

Діти мріють побачити ці чудові гори, ліси і ріки, ступити на священну землю, але надто довго дитячі мрії не могли перетворитися у дійсність.

І ось Головна Управа Об'єднання лемків у Польщі під керівництвом Василя Шлянти ласкаво запрошує дітей та дорослих Калушини на Лемківщину.

Січень 1994 року. Різдвяні свята завітали в кожну оселю солодкою кутею, запашною ялинкою, цікавими подарунками. Діти з Калуша підготували виставу "Вертеп" на лемківському діалекті і вирушили до Польщі. Український вертеп на Лемківщину тоді прибув уперше. Діти відвідали села Бодаки, Бортне, Кв'ятонь, Пантна, Білянка, Лосе, міста Горлиці та Криниця. Гурт дітей співав як духовні, так і побутові лемківські пісні. Виступи з вертепом відбувалися у православних та греко-католицьких церквах. В с. Лосе лемківська громада щиро запросила дітей з України до своїх осель, дякуючи за коляди. Надзвичайно щиро приймав дітей о. Володимир, священник православної церкви села Кв'ятонь. А в м. Криниці учасники поїздки були запрошені у гості до декана православної церкви. І знову виступи "Вертепу". Христос Родився! — звучить з уст дітей українських лемків. Коляда змінюється на побутову пісню. Гостинні господарі плебанії та громада дякують дітям, пригощаючи солодощами та смачним чаєм.

У цій подорожі до Польщі групу супроводжував канцлер Івано-Франківської православної єпархії о. Роман Олексюк, оператори Калуського теле-

бачення та художниця з Калуша Марія Жовнірович, яка під час побуту в Польщі зуміла майстерно відобразити на полотні кляштор сесетр Василиянок в Горлицях, церкву в с. Бортне, костел в с. Шимбарку. У виступах, екскурсіях швидко спливав час. До побачення, до зустрічі, гостинна Лемківщино!

А зустріч неодмінно відбудеться. І діти з нетерпінням чекають літніх ваканій.

І знов низький уклін і подяка Об'єднанню лемків у Польщі за організування для нас дитячого табору у наметах.

На Калушині проживає 3 тисячі лемків — вихідців з Польщі, то ж бажаючих відпочити було багато. Табір був розташований на Ватр'яному полі в селі Ждиня. Солтис цього села П. Чухта,

Група дітей з Калуша в Зиндранові. Червень, 1994 р.

Відпочинковий табір для Калушан у с. Ждиня на "Ватр'яному полі". Червень-серпень, 1994 р.

член Об'єднання лемків, Дзямба по-батьківськи турбуються про дітей, організовують дітям свіже молоко, а чудову природу цим місцям подарував Бог.

25-26 червня діти їздили на кермеш-храм в селі Зиндранова, який називався "Від Русаля до Івана". В цьому селі є музей лемківської культури під відкритим небом. Діти мали можливість спілкуватися з гостями зі Словаччини. З України був ще гурт з міста Золочева. І знову дитячі виступи, пісні та танці, які надзвичайно тепло сприймалися.

І ця зустріч з Лемківщиною закінчується. На шляху до Калуша діти ще зупинялися в монастирі м. Ярослав, де теж їх гостинно приймали.

А наступна зустріч уже на горизонті. Славнозвісна "Ватра-94". Вона відбулася 21-26 липня в с. Ждиня на Ватровому полі. На це свято діти — народні умільці привезли свої роботи. Тут і чудова вишивка і різьба в дереві, і кераміка. Була організована виставка-продаж дитячих робіт. Частинка України залишилася в лемківських оселях. Дитячий вокальний гурт "Пацюрки", танцювальний — "Веселі гуцулята", дорослий гурт лемків "Студенька" милують своїм мистецтвом учасників свята.

І знову щира подяка П. Чухті та П. Шафану за опіку нашої групи на протязі всього свята та за безплатне проживання в наметах на Ватр'яному полі. Чудові враження, нові знайомства поїхали з "Ватри-94" на Україну. До зустрічі на "Ватрі-95"!

У серпні ще одна група калушан відвідала Лемківщину. Під час мандрівки відбулися цікаві екскурсії до міст Криниці, Горлиці, а також до сусідньої Словаччини. В селі Бехерів саме на той час припав фестиваль словацьких лемків "Ватра", і добродії П. Чухта і Дзямба організували нашим калушанам туди поїздку. У місті Бардеїв, що теж у Словаччині, наша група побувала в краєзнавчому музеї, на відпочинковій зоні та в римо-католицькому костелі. А в місті Горлиці ми були гостинно

Виступ вокальної групи юних лемківчат з Калуша під час "Ватри-94". Липень, 1994 р.

Танцювальний гурт з Калуша "Веселі Гуцулята" (керівник Людмила Коваль — у центрі). "Ватра-94", липень, 1994 р.

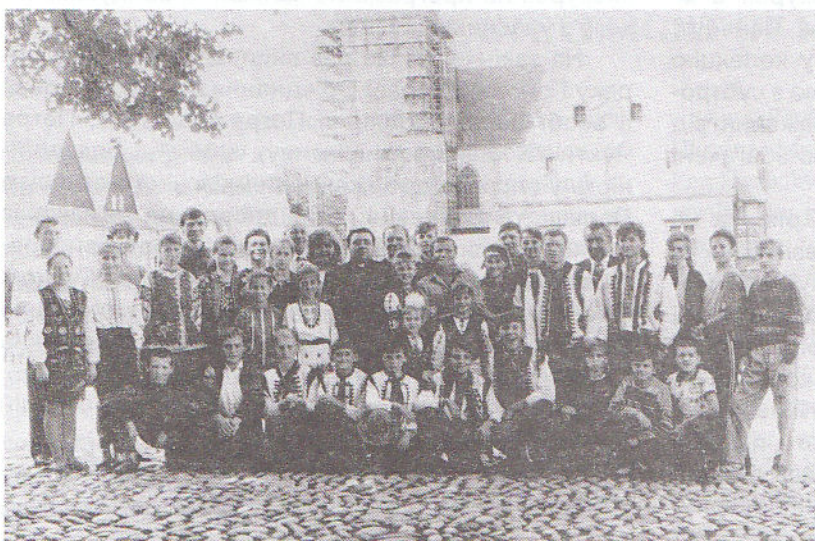
запрошені о. Петром Гудко на святкування 10-річчя з дня заснування монастиря сестер Василіянок. Дитячий гурт "Калинова сопілка" з Калуської музичної школи дав концерт. В цій поїздці нас супроводжував священник з села Витвиця Долинського району о. Євген Ткач.

Завдячуючи плідній співпраці Калуського малого підприємства "Краєзнавець", яке очолюють Єлизавета Фокіна та Олена Ліщинська, з активними членами Об'єднання лемків у Польщі, у вересні 1994 року була організована поїздка на перезахоронення великомученика о. Сандовича, який був закатований за православну віру. В казематі м. Горлиці в 28 років він був розстріляний тодішнім австрійським урядом. Діти з Калушини в

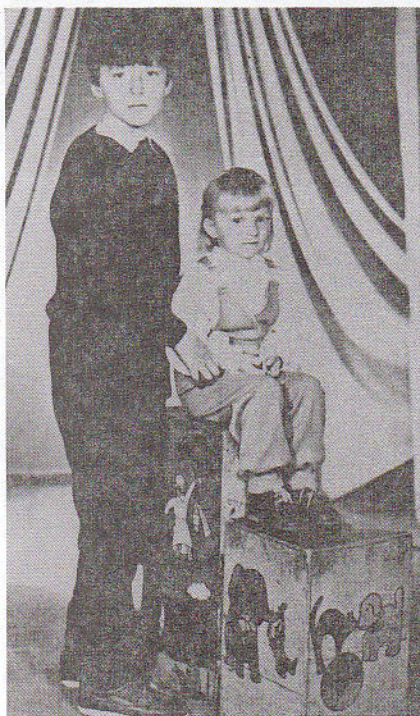
українських строях взяли активну участь у цьому скорботному заході. Співав також ще один учасник цієї поїздки — православний хор Івано-Франківської єпархії. Процесія рухалася від каземату до православної церкви в м. Горлиці, а перезахоронення відбулося в селі Ждиня. Тут був присутній внук покійного о. Сандовича, який виявив сприяння запрошенню Івано-Франківського хору на фестиваль духовної музики і співу, котрий відбудеться в с. Хайнувці.

В останній вечір цієї поїздки в хаті-читальні с. Ждиня відбувається тепла зустріч з родиною покійного о. Сандовича. Українські пісні змінюються задушевними розмовами, спогадами.

І як наслідок приятелювання, у листопаді ми-

Група Калушан на екскурсії в Словаччині (м. Бардеїв). Серпень, 1994 р.

Михайло Капустинський (зліва) зі своєю сестрою.

До всіх людей доброї волі:

ВРЯТУЙМО ЖИТТЯ ЮНАКА МИХАЙЛА!

МИХАЙЛО КАПУСТИНСЬКИЙ (1979 року народження), який проживає з батьками в Дрогобичі, Україна, захворів у 1986 році. Від тоді він лікувався у клініках Львова, Києва, Москви, але діагнози не встановлено. У січні 1994 р., батьки Михайла, не зважаючи на тяжке матеріальне положення родини, останками своїх можливостей, та при частинній допомозі дрогобицького підприємства, на якому вони працюють, вислали свого сина на лікування в клініку у Мюнхені, Німеччина, де була встановлена діагноза: перенесений герперсний енцефаліт з постенцефалотопією і епісиндромом. Стан дитини щодня погіршується.

Для дальшого лікування необхідні відповідні фінанси. Батьки Михайла звертаються до української громади в діаспорі з великим проханням допомогти їм в лікуванні їхнього сина Михайла. Їхнє прохання підтримує дрогобицький відділ Товариства «Лемківщина» та Дрогобицький Завод Автомобільних Кранів.

Крайова Управа ООЛ звертається до всіх, кому не байдуже здоров'я українського юнака, ДОПОМОЖІТЬ! Від нас усіх залежатиме його життя! За інформаціями в тій справі слід телефонувати: (908) 687-7363.

Пожертви на лікування Михайла просимо складати в Український Кредитівці «Самопоміч» в Ньюарку:

Self Reliance Federal Credit Union

734 Sandford Ave., Newark, NJ 07106

на conto ч. 5602-00, з зазначенням: Mychailo Kapustynsky Fund.

нулого року діти калуських лемків знову у Польщі. Їх гостинно приймають сестри-монахині в м. Горлиці. Діти ходять на Службу Божу, щиро спілкуються з сестрами-Василіянками. Екскурсії в м. Криницю — перлину Лемківщини, в м. Ланьцут, де діти оглядають всесвітньою відому колекцію фіакрів, замок гр. Потоцького, оранжерею з субтропічними екзотичними рослинами... Враження від поїздки незабутні! Духовно і культурно збагачені діти повертаються до рідного Калуша.

Так і пролинув туристичний 1994 рік. Та на цьому співпраця Калуського МП "Краєзнавець" з Об'єднанням лемків у Польщі не закінчується. Нащадки лемків знову відвідали прадідівські землі під час різдвяних свят, захоплюючи краян своїми колоритними ритуальними костюмами, колядками, вертепними діями. Відчули наші діти неабияку щирість, велич душі, справжню родинність, перебуваючи в гостях у сім'ях українців Польщі. Із словами теплої вдячності та масою спогадів повернулися до Калуша.

Відпочивали онуки калуських лемків та надсянничан на рідних землях дідів та бабусь і під час весняних вакацій у березні цього року. Цікава екскурсійна програма не залишила байдужим нікого з учасників поїздки.

На закінчення ще раз висловлюємо щире подяку Головній Управі Об'єднання лемків у Польщі в особі Василя Шлянти, Петра Шафрана, Петра Чухти та інших за ініціативу, чуйність, благодійність у справі відродження лемківського етносу в Польщі та в Україні, за відновлення зв'язків із землею дідів та прадідів. А також окремо висловлюємо велику подяку священику о. Петру Гудкові та сестрам-Василіянкам Горилицького монастиря за щире сприяння та допомогу, духовне збагачення дітей з Калуша.

Нехай же Господь Бог благословить їх у цій благородній справі!

За дорученням групи дітей лемків з Калуша
Оксана Бахотниця, екскурсовод.

LEMKIVSHCHYNA

VOL. VI

FALL 1995

No. 3

THE WHITE HOUSE
WASHINGTON

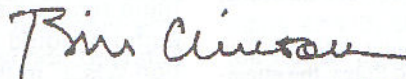
UKRAINIAN INDEPENDENCE DAY, 1995

Greetings to all those celebrating the fourth anniversary of Ukrainian independence.

Today, Ukrainian Americans honor their ancestors' heroic struggle for liberty. Despite difficult conditions, Ukraine continues down a path of economic and political reforms that will strengthen its sovereignty and economic independence. Americans look forward to expanding our cooperation in support of Ukrainian democracy, security, and economic prosperity. This is a truly meaningful objective, especially for Ukrainian Americans. The fruits of this cooperation can already be seen in our historic achievements on military and nuclear security matters and in growing commercial ties.

On this day of victory and pride, let us rededicate ourselves to strengthening the bonds of friendship and partnership between the peoples of Ukraine and the United States. I join with all Ukrainian Americans in today's celebration of Ukraine's independence, and in recognition of Ukrainians the world over who have given so much for the cause of freedom and democracy.

Best wishes to all for a wonderful celebration.

ARE WE IN EYESIGHT OF UKRAINE?

Within the past several years, we have been commemorating half a century of the deportation of Ukrainians from their ethnic Ukrainian homeland to western and northern Polish territory. This is known as Action Wisla. Ukrainian organizations are demanding the correction of the crime that forced them from their land. Action Wisla had robbed Ukrainians and we must give those who suffered some moral satisfaction and if at all possible return their materialistic losses.

This topic is constantly on agendas in meetings, conventions, and congresses of Ukrainian organizations. In resolution, letters were sent to Polish and Ukrainian governments. Unfortunately, all traces of this act are merely words on paper.

Recently, a deputy of the Supreme Rada of Ukraine, Mykola Horbal (born in the village of Bortne, Lemkivshchyna) sent a letter asking the President to help resolve the problem of Ukrainian minorities in Poland. According to international law, it is the motherland's duty to care for its people in foreign countries.

Dmytro Tabachnyk, director of President Kuchma's administration responded:

"At the request of Ukraine's President, we carefully examined your letter regarding accepting and resolving problems, that resulted from deporting Ukrainians during 1944 - 1946 and Action Wisla.

These problems, although 50 years old, have not lost their intensity. Higher levels of government

ALL ABOUT "OPERATION WISLA"*

In 1997, 50 years will pass since the massive resettlement of the Ukrainian population within the borders of Poland, generally known as "Operation Wisla" (Operation Vistula). The operation intended not only to terminate the military activities of the Ukrainian partisans, but also to liquidate the existence of the Ukrainian national minority in Poland. However, the majority of Polish society possesses almost no real knowledge of the developments. The whole matter was drastically falsified. The stereotype conviction in this matter should be related to the well-known book by Gerhard "Łuny w Bieszczadach" (The Blazing Fires in the Bieszczady Hills). The book, in a 500 copy-publication, related in a stereotype way the developments of the liberation of eastern regions of the present-day Poland. From behind the Rivers San and Bug there arrived then the decimated "bands" of the hostile Ukrainian Insurgent Army (the UPA), defeated by the Soviet-Russian armies, who on a rather unknown for them territory began the mass

murder of the Polish population and militia men, avoiding, however, any encounters with the Polish military. After a prolonged time of fighting, in which at times the UPA scored some successes in tactical operations, in March 1947, during an incidental encounter, Gen. W. Swierchewski was killed by the UPA detachment. This caused the carrying out by the Polish military of a large-scale resettlement project of the Ukrainian population from the south-eastern regions of the Polish state.

In that stereotype presentation almost everything is a lie, which will be broadly discussed below. It is a decidedly chauvinistic picture, in which the heroic and knightly Polish soldier is presented in opposition to the degenerated butcher, fanatic but cowardly Nazi collaborator, bandid-banderovets, Ukrainian insurgent. (The combination "bandid" and "Banderovets" was definitely not an incidental propaganda gimmick). The prevailing majority of authors, in spite of some insincere negation mentioned from time to time by some of them, identified "bandid" with the whole Ukrainian nation. On the other hand, however, there remains an undeniable fact, that most of those authors would certainly not like to mention "Operation Wisla" in the whole perspective at all. For example, the mentioned Gerhard gave to the Operation only 20 pages out of 590 pages in his book, while at the same time the said analysis strikes the reader by

Reprinted with permission from *The Ukrainian Quarterly*, vol. 2 (Summer) 1991.

* This paper was delivered at a symposium entitled: "The Lithuanians, Byeloruthenians, Ukrainians and Poles; the attempts of a reconciliation", organized by *Duszpasterstwo Środowisk Twórczych* (Spiritual Care of the Creative Circles), at the Church of the Jesuit Fathers, in the city of Łódź, Poland, October 27 1987.

understand the need to resolve these issues.

Consequently, a cabinet of Ukrainian ministers was asked to focus on some important issues. We are working to recognize Ukrainians, which have been deported, by giving them the deported status. This means signing a treaty that would open the borders between Poland and Ukraine for those with the deported status. In addition, we are studying the present situation of Ukrainians in Poland. We are trying to remove all barricades by making sure our people freely develop their cultural, educational, scientific, and religious needs. The National Scientific Academy of Ukraine was ordered to organize this years Polish-Ukrainian scientific conference with Deportation 1944 - 1946 and Action Wisla as its main topic.

We are also looking into the possibility of creating a Lemko Institute within the Ukrainian National Scientific Academy. At the same time the program is being developed to bring the media's attention to Ukrainian deportation in 1944 - 1947.

All levels of government (central and local) assured us in their support and in developing a tight relationship with Ukrainians in Poland.

All these important steps will contribute to the most important assignment for today: under no circumstances will we allow to use the events of 1944 - 1947 to develop any anti-Ukrainian actions in Poland or any anti-Polish actions in Ukraine. This would lead to losing trust and becoming rivaling enemies!"

Loose translation by SD

its generalities and colorlessness of the background of the whole of his *Blazing Fires* (Łuny). At the same time, those authors — of the popular rather than of the scholarly or popularly scholarly works — repeat with little conviction the phraseology of the difficult, painful or forced decision to resettle the Ukrainians. Only Gen. I. Blum dared to admit that: "There were in the history of every nation some developments, which could not be fully justified, if the plain criteria of the absolute and abstract humanism would be applied, which, however, fully deserve total understanding and positive justification of history. To such developments one must include the resettlement of the Ukrainian population in Poland in 1947."¹ Yet, one cannot agree with the later part of his disclosure. Nevertheless, one must appreciate the weight of his statement as coming from the mouth of a Communist.

In the literature pertaining to this subject matter one can meet in addition to the lies and distortions also the out-right stupidities. For example, S. Rzepski in the book *Szlakiem 32 budzyszyńskiego pułku piechoty* wrote, that in 1946 in the region of Podgórze Dynowskie (Pidhiria Dynovske) the detachments (*kureni*) of Zalizniak, Yahoda and Chaban were operating with their force of 2,000, 2,500, and 1,500 people, being equipped with field cannons, light armored cars, trucks and motorcycles.² In reality, however, in this very area the detachment of Baida operated, while Zalizniak was in the Lubachiv area with no more than 700 insurgents. Yahoda operated in the Hrubeshiv region with no more than 300 people. At the same time the historical sources don't even mention Chaban as a leader of any UPA detachment. In addition in J. Gerhard's article "Dalsze szczegóły walk z UPA i WIN", which later became the very source of a great many false and outright stupid assertions, one can read that, in the Spring of 1946, the soldiers (Polish ones, -ed.) often saw "on the tops of the hills, particularly in the Halych region" gallows, built by the UPA. In fact, however, the town of Halych is not visible from the area of Ustrzyki Górne, as Gerhard maintained, not even mentioning the villages sited farther west, while at the same time the Polish military detachments scarcely made any raids so far east at all.³ The idea of the gallows was

throughout irrational. It was in reality much easier and much more useful to hang people in the middle of the villages, where they could be seen and remembered by all. The gallows were apparently Gerhard's fabrication. In order to underscore the really comical aspect of some of those publications, let me mention a picture in the publication *W walce o utrwalenie władzy ludowej, 1944-1947*, according to which the Ukrainian Insurgent Army supposedly demolished the precinct of the MO in the Ukrainian town Wareze by using the V-2 rocket.⁴

The source of the said stereotype approach must be placed in the propagandist thesis about the strictly ethnographic, Polish-Ukrainian territorial division from 1944; a supposedly just division according to which there were no Ukrainians anymore in the newly designed Polish state. Perhaps there were some Lemko and Boiko people; the mountain people of an indefinite ethnographical identity, but not Ukrainians. The thesis was fortified by the anti-Ukrainian fobia and horrible recollections of the years of the occupation of Volyn and Eastern Galicia. It was connected with the assumption, desire and actually the conviction, not only of the Communist regime, but by the vast majority of Polish society, that in the rebuilt "Piast" Poland there was no national minority. The resettlement projects were undertaken not only to remove the Germans and Ukrainians, but the Lithuanians and Byeloruthenians, as well. The attitude of the Polish people with the perspective to co-exist in one state with the Ukrainians was then extremely negative. And one could scarcely wonder, since in the course of the years this conviction became well established, that the said ethnical division between the Polish and the Ukrainian ethnical territories was taken care of for good and the problem of a national minority in Poland was terminated once and for all.

The logical consequence of that kind of assumption was the firm conviction that the UPA detachments must have come to Poland from Ukraine. There was for the Poles no other explanation for their presence west of the Rivers Sian and Buh. It was very interesting that this assumption was accepted independently of the awareness of the very fact that hundreds of thousands of Ukrainians were forcibly resettled from Poland to the USSR. It is more evident that there exist many assumptions which develop quite independently from the real facts. As far as the

1. I. Blum, "Udział wojska polskiego w walce o utrwalenie władzy ludowej w Polsce — Walki z UPA", *Wojskowy Przegląd Historyczny*, 1959, No. 1.

2. Warsaw, 1959.

3. Warsaw, 1967, pos. 129.

4. *Loc. cit.*

UPA detachments were concerned, it is true that in the summer 1944 many of them appeared on the territories of eastern Poland. However, most of those went to their homeland in the east, while in Poland there remained the local detachments, formed by the Ukrainians living on the territories incorporated by Poland.

The assumption of an exact borderline between the ethnographical Polish and Ukrainian territories favored also the falsifications and misrepresentations in the over-all problem of the terror measures applied against the civilian population. Most authors ignored the fact of the Polish terror used against the Ukrainian population, while at the same time they were writing about the UPA terror, applied against the Poles until 1944, suggesting that its scale could have been compared with the tragedies in Volyn and Galicia in the earlier years (during the German occupation, - ed.). Whenever, however, any examples were quoted related to the said operation in the vast majority of them, a few or up to twenty people were killed in a given situation. The most publicized "crime" of the UPA soldiers at that time, the so-called massacre in Bilhorod which took 42 lives from a beforehand prepared list, took place still at the time of the moving front lines, when the area was still a "no man's land". Other much publicised massacres in Bieszczady, in the villages of Podkalishche, Seredne and others, took place during the German occupation. From among the authors in Poland who referred to the Polish terrorism against the Ukrainian population only A. Szczesniak and W. Szota mentioned in their monography *Droga do Nikąd* (The Way to Nowhere) the attacks on Piskorovytsi, Pavlokoma and Verkhovyna, as well as, W. Nowacki in his essay "Organization and activity of the Interior Military in August 1944 — May 1945" in the work *About the Struggles against the Armed Underground 1944-1947*.⁵ The latter simply elaborated on the cruelties of the Polish

military (and not only of the Interior Military WW) by the application of collective responsibility. He also related that during the said period of the military activities the punitive operations were directed against the village population and not against the Ukrainian insurgents. Furthermore, he also related about the Soviet NKVD military units in the campaign against the Ukrainian underground in Poland. Nowacki pointed out that in the said time period in the Riashiv (Rzeszów) district: "There were about 1000 people, UPA insurgents and civilian villagers, killed in the battles and retreats. The number is rather high and it reflected the forms of the carried-out operations. Polish losses amounted to 18 killed". The numbers as quoted seem to be understated. It must be underscored here that the number of killed Ukrainians referred only to those killed by the government units.

The anti-Ukrainian terror reached its very heights in 1945. In March of that year the Interior Military (Wojska Wewnętrzne) murdered about 540 people in Stary Lublinets; in April — 400 people in Goraj (according to Nowacki). In March the peasant self-defense in cooperation with some forest detachment murdered about 300 Ukrainians in Pawlokoma, while in Pikorovychi — a detachment of the NSZ slaughtered some 400 Ukrainians, readied for resettlement.⁶ Another detachment of the NSZ attacked the village of Verkhovyna in June of 1945 and murdered some 200 people, including 65 children. There were numerous cases of murdering Ukrainian Catholic and Ukrainian Orthodox priests, together usually with their families. In this way some 30 priests perished. In the neighborhood of Majdan Sieniawski it happened that a Polish military detachment or a band murdered a Roman Catholic priest, a Pole, who condemned those murders committed upon the Ukrainians. According to the UBP, from March to June 1945, the Polish underground and other detachments killed over 1500 Ukrainians.⁷

(to be continued)

5. W. Nowacki, "Organizacja i działania Wojsk Wewnętrznych, sierpień 1944-maj 1945", *Z walk przeciwko zbrojnemu podziemiu 1944-47*, Warsaw, 1966.

6. The UBP — *Urząd Bezpieczeństwa Publicznego* (The Office of Public Safety).

7. The NSZ — *Narodowe Siły Zbrojne* (The People's Armed Forces).

ФЕСТИВАЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

КРАСЕНЬ ПЕРЕМИШЛЬ

БУВ З НАМИ

А було чим радіти, бо ж знаємо наростання атмосфери заляканості, яка охоплювала цілі роди українців у Польщі і не тільки. Дехто з нас, а може й більшість піддавались і в останню мить вирішували не їхати. Ті, яким була притаманна більша відвага і приїхали, певною мірою стали героями і співспонсорами свята нації. Не завеликі це слова, бо треба нам собі усвідомити, що понад двотисячна громада, зібрана в спортивної, припеченої сонцем залі, утверджувала в організаторів фестивалю переконаність, що варто було належати до перших відважних, рішучих і послідовних у чинах, які довели до остаточних рішень влади міста, що україн-

**Перемишль додав нам сил. Ми тут творили з нас усіх єдиний,
зорований гурт. Тут у пісні, в материнській мові
на рідній землі ми себе утверджували та раділи від успіху.**

ський фестиваль має відбутися в Перемишлі. А підтримку відчули вже під час свята від публіки, яка на завершення події спонтанно встала і довгими оплесками та "Многоліттям" віддала належне голові Оргкомітету п. М. Кертичакові і всім тим, що пожертвували своїм часом і відвагою, щоб увійти в перші шранки підготовки фестивалю.

Як вже знаємо з заздалегідь друкованої в "Нашому слові" фестивальної програми, вона також є неабияким успіхом організаторів і засвідчує про їхню оперативність, була-бо розбудованою і цікавою. І не дивно ж, до Оргкомітету увійшли ті, що зростали на попередніх фестивалях, черпали досвід від сопотських імпрез, а також деякі пластуни та молодь Перемишля і інших міст. І саме тут, як пристало на підсумки, насамперед треба назвати особовий склад комітету, відповідальний

за успішне тривання свята.

Мирон Кертичак і Петро Тима — ті, що "в'язали" всі нитки імпрези, були між іншим, в контакт з владою міста, інституціями, відповідальними за порядок і спокій в місті, Ольга Дуда — яка займалась нічлігами як для учасників, так і глядачів та місцями концертів, Марія Туцька, Галина Туркевич (обидві з Перемишля) та Стефанія Лайкош.

Режисерія фестивалю належала Сергієві Проскурні з України, його асистентом був п. Петро Пеленський з Гданська — довголітній практик з сопотських фестивалів. Художній керівник фестивалю — відомий скрипаль Національної філармонії у Варшаві Ігор Хранюк. За хореографію свята відповідала Беата Пасіка, за оформлення сцени — Ілля Гиба (технічна допомога Богдан Туцький). Емблему фестивалю, яка появилась на плакатах і буклеті, а відтак на сцені у виді графіті, підготував Володимир Кауфман. І хоч публіка сприйня-

"Наше Слово", № 30 (1983) 30.VII.1995.

ла її як єдину скромну декорацію фестивалю, то мала вона свою продуманість: сценографи хотіли нав'язати до злої традиції міста — тутбо роїться від графіті (очевидно, в більшості антиукраїнського характеру) і фестивальним графіті закрити, зірвати цю погану звичку. У завершальній частині вже появилися нові сценічні декорації, пов'язані з істричним минулим українців.

В журі фестивалю, яке очолював Кирило Стеценко, засідали: Ігор Хранюк, Роман Радзівонович, Ольга Бенч, Беата Пасіка-Базилевич, Сергій Проскурня. Придивляючись і прислуховуючись сценічному дійству (а було ряд прецікавих як аматорських, так і професійних колективів), журі взяло собі за основний критерій оцінки — збереження автентичності традиції і високу виконавську майстерність ансамблів. І так обрано 5 лавретів фестивалю: "Проліски" (танцювальний ансамбль з Білого Бору); "Бандуру" (вокальна капеля з Перемишля); "Полонину" (хор ліцеїстів з Лігниць); "Кичеру" (ансамбль з Лігниць); "Збирану капелію" (вокально-інструментальна група з Команчі на Лемківщині).

Почесної відзнаки удостоєні були: "Верховина" (вокально-інструментальний колектив з Варшави) за популяризацію української культури в Польщі та "Поліські соколи" (полонійних хор з Житомира) за популяризацію польської культури в Україні. "Ослав'яни" (ансамбль пісні і танцю з Мокрого); "Проліски" (шкільний хор з Білого Бору); "Думка" (ансамбль пісні і танцю з Гурова Ілавецького); "Діброва" (танцювальна група з Хотинця за танець "Хотинецькі козаки"); "Кичера" (інструментальна капеля з Лігниць). Правду кажучи, на відчуття публіки всі колективи, які несли нам духовне надбання як української, так і польської культури, повинні бути відзначені. І були нагороджені вже самою можливістю виступу на центральному святі культури українців в Польщі. Об'єднання українців у Польщі — головний організатор фестивалю не забуває про включення в наш спільний доробок фолклірних ансамблів з Підляшшя. Цим разом запрошено до Перемишля "Калину" і "Вільку Терехівську" — автентичні вокальні групи, що зберігають і прищеплюють нащадкам (в ансамблях три покоління підляшуків) місцевий пісенний фолклор. Гостем фестивалю був теж польський фолклірний ансамбль з села Нова Вєсь Гродзіска на Лігниччині, який популяризує бойківські співанки, вивезені з Бескидів їхніми мешканцями на захід Польщі та "Але Бабки" з Ружинця на Лігниччині. Їхні предки виводяться з Боснії.

На основні концерти чотириденного фестивалю "Перемишль'95" склалися чотири концерти. Початком фестивалю 1 липня був художній бльок "До вогню і води Батьківщини", який становив також огляд-конкурс, де представлялись фолклірні колективи — перше джерело духовних надбань народу. Пополудні проходив "Концерт зірок української естради" — тобто огляд естрадної пісні і музики з України. До класики пісні

Єпископська Палата в Перемишлі, тепер польський музей.

можна зарахувати репертуар Гурту Тараса Петриненка. Тарас і Тетяна Горобець — маестро української естради, відомі у світі. Настроєво звучали пісні "Роксоляна" і "Романс" (сольний спів Тетяна) та самого Тараса "Боже, змилуйся над нами", а також дуєтні співи "Не журись", "Білий океан" та "Червоний колір".

Особливістю сценічного дійства був виступ "Пікардійської терції", де відчувалось майстерність співакого та елегантну поведінку на сцені. Львівська група, що виступала як квінтет, здобула високе визнання публіки (як молоді, так і старших), а оплескам не було кінця. З дещо меншим визнанням, особливо з боку літніх людей, зустрілась пісня і музика (великі децибелі!) групи "Брати Блюзу" з Калуша в Україні, в якій здобутий гран-прі на фестивалі "Червона рута". Серед української молоді Польщі вони гостять вже вдруге, отже і приймалися нею як добре відомі приятелі.

2 липня на головній сцені фестивалю концертували знов фолклірні колективи в програмі "До вогню і води Батьківщини". Започаткувала імпрезу польська танцювальна група "Jarzębina" з України, в репертуарі якої іскрометно виконані польські, молдавські та україн-

"Журавлі" під диригуванням Р. Радзівоновича — вірні учасники фестивалю.

ські танці. Особливо подобався танець "Подільський клин". З великим захопленням були прийняті поляки-члени ансамблю "Верховина" з Варшави, які в свій репертуар ввели перлини лемківського, бойківського і гуцульського пісенно-танцювального фольклору.

На високому рівні концерту позначився двократний виступ славної "Думки" — ансамблю пісні і танцю ліцеїстів з Гурова Ілавецького. Представлений фольклор з Покуття та хореографічна композиція "Карпатська сюїта" — це витонченість жестів, грація, краса, молодість.

Невід'ємно пов'язані і вірні історії Українського ліцею в Лігницьі є члени хору "Полонина", молодий диригент якого, продовжуючи започатковане його попередниками, поширює репертуар на ще більше класики, релігійної та народної пісні. І ще один елемент хору — його членами в більшості є нащадки виселенців з Лемківщини, отже в програму виступів завжди є вплетені лемківські співанки — такі привабливі для кожного слухача. "Ой у полі три криниченьки" були присвячені пам'яті покійного маестро, композитора Ярослава Полянського, в аранжуванні якого і ця пісня виконувалась.

А хотинецька "Діброва" несла нам оживлення від іскрометності в танцях молодих людей.

Своєрідною прикрасою програми була капеля ансамблю "Кичера" з Лігницьі. І не дивно ж, що "Заграйте мі гуслі, заграйте мі баси" та "А там долом, під явором" звучали вірно і прекрасно, бо гудакі — справжні мистці з західної Лемківщини — колиски сільських капелів, що несли розраду знедоленому народові.

Завершальною подією останнього дня фестивалю був гала-концерт "Зірки на Сяном", який започаткували

відомі нам "Журавлі" — постійні учасники фестивалів і значущих подій в культурному житті української громади в Польщі. "Боже великий, єдиний" при стоячій залі прозвучало могутньо і шанобливо. А відтак понеслось славне "Кру, кру", бо ж хористи співають як клясику церковну, так і козацькі, історичні, духовні скарги народу.

У гала-концерт запрошено також лавретів фестивалю, про яких сповістив Кирило Стеценко — голова журі.

Тим, яким не пощастило бути на концерті Квартету саксофоністів з Києва, надано можливість хоч частково запізнатись з їхнім репертуаром і рівнем виконання. І ще раз полонили нас зі сцени хлопці з "Пікардійської терції" (молодь у такт музики бавилась по вінцях залі), "Брати Блюзу" та Т. Петриненко і Т. Горобець. Тут саме пісню "Господи, помилуй нас" доповнювала настроєва сценографія.

Було ще живе слово, почуте від актора Національного театру ім. І. Франка в Києві Богдана Ступки та Шевченкові "Думи мої" в деклямації хлопчика з України, тобто Дмитрика — онуки Богдана Ступки і сина Остапа Ступки (конферансьє).

Кульмінацію фестивалю створено завдяки поєднанню співу Т. Петриненком балади "Україна" (позивна фестивалю), настроєвої сценографії (представники учасників на сцені та в докільлю зі свічками в руках) та безконечним оплескам глядачів, які ще довго стояли і в емоційному піднесенні, зі сльозами включались у спів і прощальне

"Слава Україні! — Героям Слава!".

ХІІІ ЛЕМКІВСЬКА "ВАТРА"

Цього року від 21-23 липня знов відбулось величаве свято лемківської культури в селі Ждиня, коло Горлиць, на західній Лемківщині.

Вже в четвер почали зїжджатися люди з України, Польщі та інших країн на площу "Ватри". Ставляли шатра, які здалека виглядали, як гриби розкинені по цілій площі.

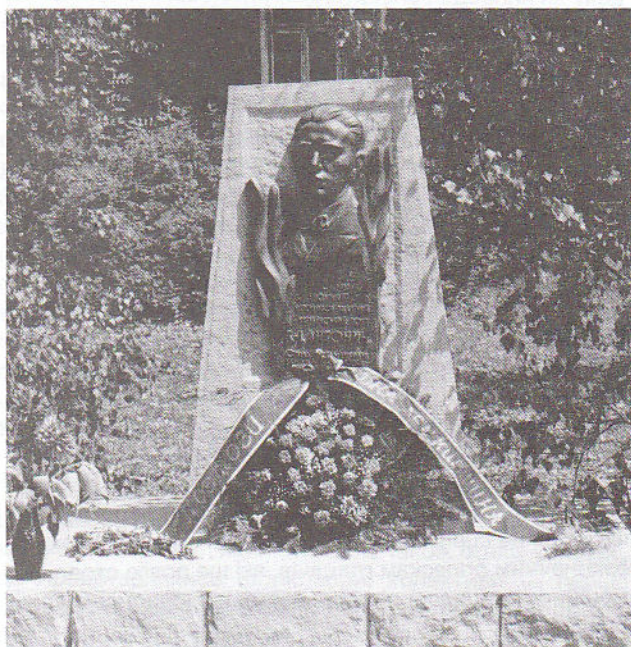
Члени управи ОЛ та працівники були дуже заняті, підготовляючи площу на завтрішний день офіційного відкриття свята.

Тогож дня вечером відправлено Панахиду на могилі мистця Никифора Дровняка у сторіччя з дня його народження.

В п'ятницю покладено квіти біля пам'ятників жертвам Талергофу в Бортнім, жертвам ІІ-ої світової війни в Устю, Б. І. Антонича в Новиці та Якова Дудри в Лося.

Так як минулого року прекрасна погода дописала знова, а ясне сонце світило через всі три дні "Ватри".

В п'ятницю, о год. 10-ій рано минулорічний староста "Ватри" П. Перун та П. Чухта запалили ватр'яний вогонь та відмовлено молитву "Отче наш". В цьому році старостами "Ватри" були: Василь Шлянта, Петро Чухта і Олександр Маслей.

Пам'ятник І. Б. Антонича в Новиці.

Прапорчик, подарований ООЛ в Америці організаторами "Ватри" та ОЛП.

Без перерви приїжджають авто та автобуси з мистецькими ансамблями з України, Польщі, Словаччини та інших країн. Ватр'яна площа заповнюється і щораз більше людей прибуває. Розпочалась мистецька програма. На сцені починають виступати один за одним мистецькі гуртки, яких найбільше прибуло із Калуша (Україна), а саме: "Терки", "Намисто", "Веселі Гуцулята", "Краєзнавець", "Студенка" та "Гудаки". З Івано-Франківська прибули "Бескид" і "Розмарія"; з Борислава "Лемківська студенка".

Програмою свята вміло проводили О. Маслей та Ст. Криницький. Сонце так припікало і не всі виступи можна було бачити, а кілька дерев, що ростуть на площі, були густо "заселені" людьми. О год. 3-ій відбувся "Конкурс бесіди і гумору", а о 7-ій вечером О. Маслей перевів "Конкурс географії і історії" для молоді.

Відтак на сцені займали місце оркестри та починалась забава до пізньої ночі.

В суботу, о год. 10-ій рано виступила "Лемковина" з Рудна з пісню "Гори наші, гори", вїхав віз "мазарів" з Лося, а 11-ій почалось урочисте відкриття "Ватри".

"Лемковина" (Львів) на сцені "Ватри".

Юрій Рейт, голова ОУП вітає учасників "Ватри".
Справа: Василь Шлянта, голова ОЛП.

Голова Об'єднання лемків у Польщі Василь Шлянта в присутності Петра Чухти та Олександра Маслея — старостів цьогорічної "Ватри" — привітав всіх присутніх та подякував спонсорам за фінансову підтримку. Запрошений до слова Яцек Роговський, віце-воєвода новосанчівський, дуже позитивно оцінив це свято, але найкраще висловився про лемківську "Ватру" міністер культури і мистецтва Польщі Міхал Ягелло, а поява його на сцені викликала бур'ю оплесків. Він багато разів вже виступав на попередніх "Ватрах", а його ви-

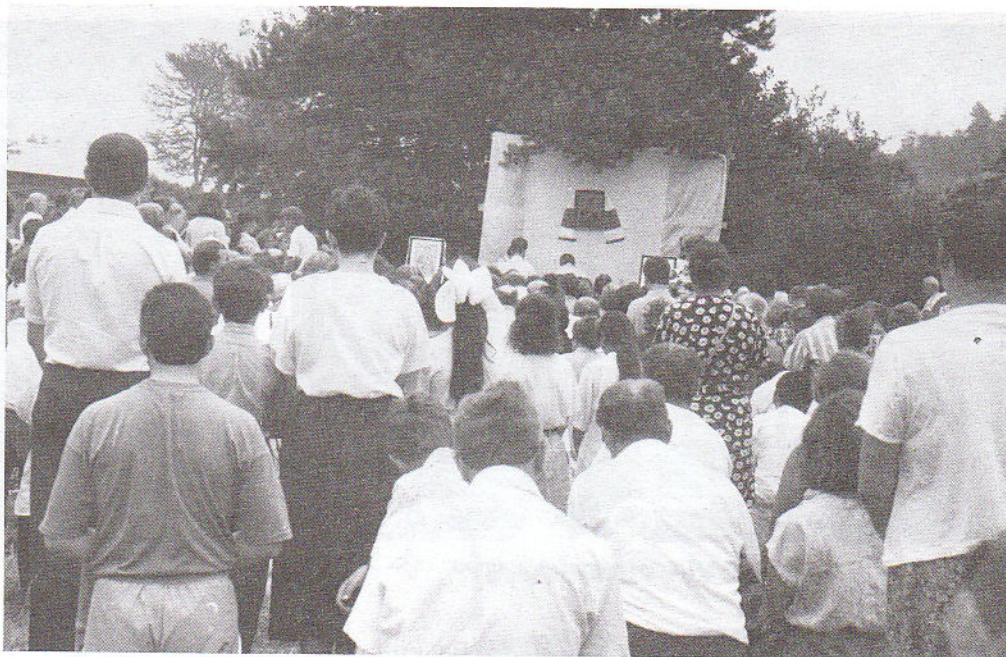
ступ на Фестивалі ОУП в Перемишлі на початку липня ц. р. був об'єктивний і дуже прихильний українцям.

З черги виступив з привітом голова ОУП — Юрій Рейт та віцемаршалек Сейму РП Зофія Куратовська, котра також передала щирі побажання від голови сеймової Комісії Національних Меншин і Етнічних Груп Яцка Куроня. Щиросердечні вітання почулося від Посольства України в РП, які склав Теодозій Старак, радник Посольства. Вкінці в імені ООЛ в Америці привіт склав Юрій Коваль-

Загальний вид на "Ватру".

Богослуження
на Ватряному полі.
Наділя, 23.VII.1995.

чик: "Уже 13-та з черги "Ватра" об'єднує усіх уродженців нашої страждальної Лемківщини, а також тих що тут не народилися. Ми тут злетілися як журавлі у своє гніздо, бо не забули, де спочивають наші батьки, діди і прадіди" (...).

Після відкриття і привітів знов на сцені з'явилися ансамблі танцювальні, хоріві, члени яких одягнені в прекрасні народні строї, а їхні пісні понеслися ген-ген, над горами, понад лісами в далекий простір.

Вже від кількох літ в програму "Ватри" постійно ввійшли діточі конкурси рецитації, рисунку і співу та конкурс вибору "Місс Лемковини". Із 14-ти дівчат, які показали на сцені, "Місс Лемковини" обрано Варвару Чопко з Перемишля.

О год. 7-й вечора відбувся концерт, в якому виступили: "Тобі Лемківщино" із Солуків, "Кре-ниця", "Гомін Бескид" та "Веселі Гудаки". Після виступів знов почилася танцювальна забава.

Загальна атмосфера на "Ватрі" була краща як минулими роками, люди почувалися краще. Тим разом при виході на площу не було величезної бочки пива "Живец", стримано на площі продаж горілки, а поліція стримувала підхмелених молодиків від бійок та авантюру.

Організатори Свята Лемківської Культури подбали, щоб в неділю рано можна було взяти участь

у Богослуженні на ватряній площі під голим небом. Службу Божу служили священики греко-католицького обряду о. М. Михайлишин (Краків), та о. А. Дуда (Львів). Шкода тільки, що православний священик зі Ждині не дався переконати, щоб спільно із греко-католицькими священиками спільно відправити Службу Божу, як це діється нераз в Америці. Не відомо також, з яких причин не прибув на "Ватру" єпископ І. Мартиняк, а також о. митр. С. Дзюбина з Перемишля, хоч передбачалось їхню присутність. Також мало було гостей з Америки і Канади.

По полудні в неділю виступав ансамбль "Ослав'яни" з Мокрого, "Журавлики", "Лемковина" з Рудна, "Кичера" з Лігниць і "Лемківська студендка" з Борислава. Болючим відчувалося брак виступів "Лемковини" з Білянки. Мимоволі приходить на думку: що було б з "Ватрою" коли б не ансамблі з України?

О год. 5:30 загашено вогонь "Ватри" і тим закінчено це величаве Лемківське Свято. Організатори "Ватри" можуть бути горді, із вислідів їхньої праці, бо цьогорічна імпреза була успішною, а ті що не прибули до Ждині, втратили нагоду побачити найкращу імпрезу в році на своїй рідній землі.

Юрій Ковальчик

З ЖИТТЯ ОРГАНІЗАЦІЇ

ВІТАЙТЕ ДЕЛЕГАТИ І ГОСТІ!

XXIV КРАЙОВИЙ З'ЇЗД

Організації Оборони Лемківщини в Америці

Пассейк, Нью Джерзі

7 — 8 жовтня, 1995 р.

ПРОГРАМА

Субота, год. 9:30-10:30: Реєстрація делегатів

- год. 10:30 —
1. Відкриття З'їзду
 2. Вибір Президії З'їзду
 3. Відчитання й схвалення порядку нарад
 4. Затвердження комісій: верифікаційної, резолюційної та номінаційної
 5. Відчитання й схвалення протоколу XXIII З'їзду
 6. Звіт голови та доповнення членів КУ
 7. Звіти голів Відділів ООЛ
 8. Звіт Крайової Контрольної Комісії
 9. Звіт верифікаційної комісії.

год. 1:30-2:30 ПЕРЕРВА НА ПОЛУДЕНОК

- год. 2:00 —
10. Запити і відповіді до звітів та дискусія
 11. Уділення абсолюторії уступаючій Управі
 12. Звіт номінаційної комісії
 13. Вибір нових керівних органів ООЛ

год. 6:00 — Закриття першого дня нарад

год. 6:30 — **БЕНКЕТ**

год. 9:00 — Забава

Неділя, год. 10:00

14. Звіт резолюційної комісії
15. Внески і побажання
16. Слово нововибраного голови КУ ООЛ
17. Закриття XXIV Крайового З'їзду.

ФЕСТИН-ПІКНІК 4-ОХ ВІДДІЛІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ В АМЕРИЦІ

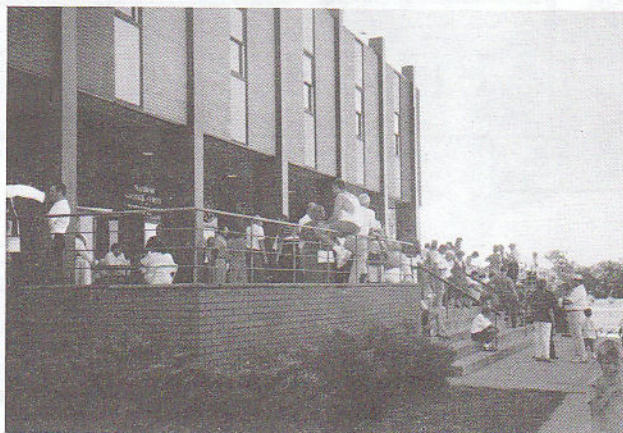
Як кожного року, так і в тому році відбувся "пікнік" 20-го серпня 1995 р. в чудовій, обширній, охолоджуваній залі Центру Української Культури в Савт-Банд Бруку, Н.Дж.

Господарями були 4-ри Відділи Організації Оборони Лемківщини: Пассейк, Елізабет, Ірвінгтон і Джерзі Ситі, при участі і підтримці Нью-Йоркського і Йонкерського Відділів ООЛ.

Погода була гарна — по великих упалах, неділя 20-го серпня була днем-мрією комітету "Пікніку" — чудовим соняшним днем, де із чотирьох стейтів (Коннектикат, Нью-Йорк, Пенсильванія, Нью-Джерзі) приїхало понад 600 осіб: членів ООЛ, гостей та прихильників Організації, щоб разом, спільно забавитись, стрінутись і спільно відзначити вже традиційний 24-ий лемківський "Фестин-Пікнік" в Банд Бруку.

"Фестин-Пікнік" відкрив голова 7-го Відділу ООЛ (Джерзі Ситі) та голова комітету Іван Гресь, який привітав голову КУ ООЛ Марійку Дупляк, голів Відділів, Івана Хомко, голову пассейкської Округи УНС та голову його 42-го Відділу, гостей з України, (зокрема Ірину Криницьку-Омельченко, сестру Степана Криницького з Івано-Франківська) а всю святочну громаду — учасників пікніку.

Згадав про 4-ту річницю Проголошення Української Незалежності 24-го серпня 1991 року, та закликав, щоб учасники брали чисельну участь у відзначуванні Свята Незалежності у своїх громадах.

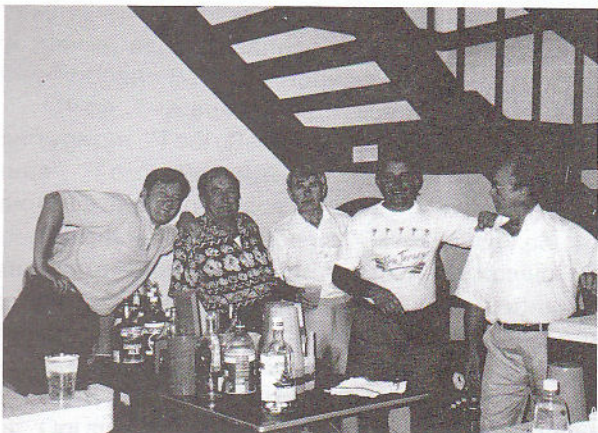

Ті, що не знайшли місця в середині залі Осередку Української Культури, забавлялись на веранді.

Після офіційної частини розпочався "Пікнік". До танців пригравала оркестра "Журавлі", яка забавляла присутніх чудовими українськими мелодіями.

В кухні можна було набути смачні українські страви під керівництвом пань з 5-го Відділу ООЛ в Ірвінгтоні; в барі працювали члени 3-го Відділу з Пассейку, при вступях — члени 7-го і 4-го відділів; малу виграшу вели члени 3-го Відділу, а велику — 5-го Відділу.

Цю велику працю продовжує Організація Оборони Лемківщини з цілею придбання фондів для

Члени пассейкського відділу дбали про холодні напитки... а пані (і мужчини!) з нюаркського — щоб ніхто не був голодним!

потреб її діяльності та для допомоги потребуючим на Рідних Землях.

Учасники пікніку зі заходом сонця вертались до своїх хат повністю задоволені та вдячні комітетові за zorganizування такої зустрічі.

До побачення на наступний рік!

В. К.

Від редакції: Організатори пікніку як завжди, так і в тому році не забули про журнал "Лемківщина". Їхні пожертви друкуємо нижче. Щиро дякуємо!

Старші й молодші бавились при звуках оркестри "Журавлі".

ПОДЯКА

КРАЙОВА УПРАВА ООЛ СКЛАДАЄ ЩИРУ ПОДЯКУ ВІДДІЛАМ ООЛ, ЯКІ РОЗУМІЮТЬ ПОТРЕБУ ПУБЛІКАЦІЇ ЖУРНАЛУ "ЛЕМКІВЩИНА" ТА СВОЇМИ ПОЖЕРТВАМИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ДАЛЬШУ ЙОГО ПОЯВУ. НАША СЕРДЕЧНА ПОДЯКА ВІДДІЛАМ:

5-ий ВІДДІЛ ООЛ, ІРВІНГТОН, Н.-Дж.	(200.00 + 250.00) Разом:	450.00 дол.
3-ій ВІДДІЛ ООЛ, ПАССЕЙК, Н.-Дж.		250.00 дол.
4-ий ВІДДІЛ ООЛ, КАРТЕРЕТ-ЕЛІЗАБЕТ, Н.-Дж.		250.00 дол.
7-ий ВІДДІЛ ООЛ, ДЖЕРЗІ СІТІ, Н.-Дж.		250.00 дол.

УСІМ ВАМ НАШЕ ЩИРЕ СПАСИБИ!

Крайова Управа ООЛ

та

Адміністрація "Лемківщини"

ВІСТІ ЗІ ЛЬВОВА

ЗУСТРІЧ З МИКОЛОЮ МУШИНКОЮ

19-го травня 1995 р. у Львові відбулась зустріч членів правління товариства "Лемківщина" з відомим вченим і громадським діячем, автором актуальних наукових праць про політичне русинство професором Миколою Мушинкою. У розмові з ним йшлося про швидкий процес словакізації українського населення Словаччини. Із декількох сотень тисяч українців Словаччини — країни, яка сама недавно здобула незалежність, лише приблизно 15 і відповідно 17 тисяч записалися українцями або русинами, усі інші — словаками. І це не зважаючи на те, що як діяльність "Об'єднання русинів-українців", так і русинської "Оброди" фінансується державою (приблизно по 4,5 млн корон).

Констатувалось, що українська держава сьогодні ще недостатньо турбується про українські національні меншини за кордоном.

Порушувалось питання про участь лемків з України у фестивалях у Свиднику та розвитку контактів і форм культурного співробітництва з українським населенням Пряшівщини не зважаючи на те, як воно себе сьогодні ділить або ділили його державні чиновники. На думку проф. М. Мушинки організатори фестивалів у Свиднику, не мають достатніх коштів для того, щоб на належному рівні забезпечити умови перебування для приїжджиків, а запрошувати своїх краян з України на умовах самозабезпечення (шатра, спальні мішки) вони не можуть. Товариство "Лемківщина" вважає таку думку спірною.

Учасники зустрічі тепло попрощались з проф. М. Мушинкою і виразили впевненість, що в найближчому майбутньому зростуть контакти і співробітництво між нашими громадами та їх суспільно-культурними товариствами.

Інформаційна комісія СФЛ

м. Львів, травень 1995 р.

Ділимося сумною вісткою з членством Організації Оборони Лемківщини в Америці, що 7-го червня 1995 р. на 75-му році життя відійшов у Вічність довголітній голова 22-го Відділу ООЛ в Сиракюз, Н.Й. та член Крайової Управи ООЛ

св. п. ВАСИЛЬ МАЙКОВИЧ

народжений в селі Команча, сяніцького повіту, Лемківщина.

Дружині Покійного, пані Анастазії, дітям та родині висловлюємо щирі співчуття.

**Екзекутива Крайової Управи
Організації Оборони Лемківщини в Америці**

св. п. ДМИТРО ГОЛЯК

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що 10-го травня 1995 р. з волі Всевишнього відійшов у вічність **св. п. Дмитро Голяк**.

Покійний народився у селі Воля Михова, пов. Лісько на Лемківщині 26-го жовтня 1917 р.

15-ти літнім юнаком вступив до кружка "Рідна Школа", що діяв при читальні "Просвіти" у Волі Миховій. Був членом аматорського гуртка, де виконував різні ролі.

Маючи 17 літ, вступив до Організації Українських Націоналістів, 1938 року був заарештований до польського війська; служив в Перемишлі.

Під час 2-ої світової війни (1939 р.) потрапив у німецький полон, але у 1940 році за старанням Волянської Волості звільнений. Працював при Спільці Української Молоді у Волі Миховій. У 1943 р. зголосився до Української Галицької Дивізії. По війні проживав у Бельгії, а в 1951 р. переїхав до Америки. Проживав в Аубурн, Н.Й. Був парафіянином Української Католицької Церкви свв. Петра і Павла, належав до УККА та Організації Оборони Лемківщини, де сповняв функцію секретаря.

Залишив у смутку дружину Єву, доньок Марію Милс з родиною, Анну Рокуш з чоловіком, сина Володимира з родиною, кузінів і всю українську

Членові нашого Відділу

п. ЯРОСЛАВОВІ ПРЕГНЕР

з приводу смерти

БАТЬКА

*складаємо щирі співчуття,
а замість квітів на свіжу могилу Покійного,
складаємо 50.00 дол. на пресовий фонд
журналу "Лемківщина".*

Управа і члени

3-го Відділу ООЛ в Пассейку, Н.Дж.

громаду. Вічна йому пам'ять!

В пам'ять Покійного родина і приятелі склали на Пресовий Фонд журналу "Лемківщина" **130.00 дол.** і на ремонт церкви в Репеді (Лемківщина) **130.00 дол.**

Усім жертводавцям складаємо щире подяку, а родині Покійного висловлюємо щирі співчуття.

**Редакція і Адміністрація
"Лемківщини".**

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛІВ

1-ий відділ ООЛ, НЮ-ЙОРК, Н.Й.

Загальні річні збори 1-го Відділу ООЛ в Нью-Йорку відбулися 9-го квітня 1995 року.

Відкриваючи збори, голова Відділу Теодор Малиняк привітав всіх гостей і членів Відділу, а зокрема гостя з Варшави, о. Володимира Р. Ющака. Збори провадила президія під головуством Корнили Баб'яка, почесного члена 1-го Відділу.

Головною темою дискусії зборів була справа активізації праці в українських організаціях, придбання членів, а зокрема включення молодшого покоління до суспільно-громадської праці. Говорилось про поширювання і навіязування нових контактів з іншими громадами, де живуть українці. Необхідною справою є рівнож розповсюдження журналу "Лемківщина", який повинен дотерати до кожної лемківської родини, а всі членів ООЛ зобов'язати стати передплатниками нашого журналу.

Президія зборів схвалила фінансову поміч 1-го Відділу українським школам і церквам в Польщі як і потребуючим такої помочі в Україні. В минулому році призначено на це поважні суми між іншими: Українському Ліцею в Лігниць і Початковій Школі в Перемишлі, сестрам Василіянкам в Горлицях, на потреби Українського Консульства та на будову Дому Інвалідів в Моршині на Україні, де додатково вислано пакунки з одежею (165 фунтів) пенсіонерам цього ж Дому.

Після звітів та дискусії, на внесок Номінаційної комісії, вибрано нову Управу Відділу в складі: Теодор Малиняк — голова, Зенон Войтович — заступник, Анна Войтович — секретар, Анна Павелчак — фінансовий референт, М. Волошин — допомогівий референт, Б. Биць — організаційний референт, М. Малиняк — культурно-освітний референт, М. Мандзяк — інформаційно-пресовий референт, Т. Павелчак — господарчий референт.

Контрольна комісія: Петро Гарайда — голова, Теодор Кишеня і Марія Пецух — члени.

Вільні члени Управи: Н. Волошин, Е. Гарайда, Л. Гой, С. Малиняк, Г. Павелчак, Г. Скомська, В. Пецух, Т. Скомський.

Переобраний голова Т. Малиняк подякував за довір'я і висловив бажання доброї та успішної співпраці в новому році.

В імені цілого Відділу Т. Малиняк подякував Василеві Скомському за його довголітню і активну працю для Відділу, за відданість і правдиве розуміння справ і потреб рідної Лемківської Землі та її

2-ий відділ ООЛ, ЙОНКЕРС, Н.Й.

38-мі Загальні збори 2-го Відділу ООЛ в Йонкерсі відбулися в суботу, 11-го березня 1995 року в домоівці СУМА при 301 Палісейд Авеню, де ми є рівноправними власниками цього будинку.

Збори відкрив дотеперішній голова Степан Гованський та привітав присутніх членів і гостей, котрі численно прибули на наші збори. Традиційно почато збори молитвою, а також однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять покійного довголітного члена нашого Відділу — Петра Вариху.

До президії і переведення зборів обрано Лева Футала головою, Юрія Ковальчика — заступником, Андрія Кашака — секретарем.

Номінаційну комісію затверджено в такому складі: Ю. Ковальчик, Т. Сахар і Т. Ропицкий.

Звітували зі своїх ділянок: Степан Капітула — касир, Андрій Кашак — секретар, Юрій Ковальчик — допомогівий та вкінці голова Відділу Степан Гованський, який дав загальний огляд переведеної праці, останньо обмеженої з браку фондів, бо забави і пікніки — доходи імпреди тепер не вдаються, а з самих збірок на коляду раз в році неможливо покрити всіх видатків.

По короткій дискусії на внесок Контрольної комісії уділено абсолюторію уступаючій управі. Номінаційна комісія представила слідуючих кандидатів до нової управи на 1995 рік: голова — Степан Гованський, заступник голови — Юрій Кашак, секретар — Андрій Кашак, касир — Степан Капітула, імпредовий — Михайло Барна, організаційний — Корнило Баб'як, допомогівий — Юрій Ковальчик.

Вільні члени управи: Теофіль Ропицкий, Степан Бреня, Василь Млинарик, Теодор Салей, Ст. Хомик, С.Курило, Вол. Уздейчук, Павло Одомірок.

Контрольна комісія: Петро Русинко, Теодор Сахар і Іван Гончак.

Всіх запропонованих кандидатів до управи і Контрольної комісії обрано одноголосно.

Після вибору управи, голова президії Лев Футала подякував присутнім за вибір та так чисельну участь членів на Загальних зборах, які закінчено національним гимном "Ще не вмерла Україна".

Ю. К.

мешканців і діячів. З огляду на це, що пан Скомський не може дальше активно уділюватись в праці організації, з днем річних зборів став він Почесним Головою 1-го Відділу.

Анна Войтович,
секретар

Управа 4-го Відділу ООЛ. Сидять зліва: М. Васічко — член Управи, М. Камінський — допом., Марійка Дупляк — голова КУ ООЛ, В. Матлаґа — голова Відділу, М. Гинда — допом. Другий ряд зліва, стоять: М. Кухта — голова Конт. Ком., І. Копій — член Конт. Ком., І. Васічко — фінан. реф., А. Мор'як — секретар, А. Гнатишак — заст. гол., І. Кушнір — член Конт. Ком., М. Гидзік — організаційний.

4-го червня 1995 року в приміщенні Українського Дому в Картерет, Н.Дж. відбулись загальні річні збори 4-го Відділу ООЛ.

Збори відкрив голова Василь Матлаґа, який привітавши членів, голову Крайової Управи Марійку Дупляк та гостей, попросив о. Ореста Підлипчак, ЧСВВ провести молитву.

Зборами провадила Президія в складі: Марія Дупляк — голова та Іван Кушнір — секретар.

Обширний звіт з діяльності 4-го Відділу подав голова Василь Матлаґа, з секретарської праці Андрій Мор'як, з фінансової ділянки Іван Васічко, та короткі звіти дали й інші члени Управи.

На внесок голови Контрольної комісії Михайла Кухти збори уділили абсолюторію уступаючій Управі.

На внесок Номінаційної комісії збори вибрали нову управу в такому складі: голова — Василь Матлаґа, заступник — Антоній Гнатишак, секретар — Андрій Мор'як, фінан. реф. — Іван Васічко, орг. — Мирон Гидзік, допом. — Михайло Гинда і Микола Камінський, вільні члени: Марія Васічко і Марія Вуйцьо.

Контрольна комісія: Михайло Кухта — голова, Ілько Копій і Іван Кушнір — члени.

Привіт склали: від Крайової Управи ООЛ, голова Марійка Дупляк, яка поінформувала присутніх про найновіші події в Польщі та допомогли працю Відділів; від 3-го Відділу в Пассейку, голова Василь Гаргай; від УККА, голова Володимир Янів; від Парафії

НАМ ПИШУТЬ:

ВІСТІ З ПІДЛЯШШЯ

На фестивалі в Перемишлі брали участь з Підляшшя 2 ансамблі — з села Даші та з Вільки Терехівської. Від вересня ц. р. на Підляшші вдалось нам зорганізувати в 3-х початкових школах навчання української мови, вчить 3 вчительки, записалось більш за 200 дітей. Роботи маса. Влада негативно-ворожо ставиться до нас, гарно закони нацменів виглядають на папері, але ніхто їх не реалізує, не перестерігає.

Восені ц. р. маємо намір зорганізувати III-ий фестиваль української культури на Підляшші. Шукаємо спонсорів. Грошей маємо маленько, але не здаємось!

І. К.

Св. Марії, о. Орест Підлипчак; від "Провидіння" Стефан Конів; від УНС і 9-го Відділу ООЧСУ Іван Кушнір, від СУА Марія Васічко. Відтак вірцеві Збори закінчено українським славцем "Ще не вмерла Україна".

При солодкім і каві ще довго велись дискусії на різні теми та події в Лемківщині та Україні взагалі.

ВМ

23-Й ВІДДІЛ ООЛ, АУБУРН, Н.Й.

Загальні річні збори відбулися дня 11-го червня 1995 року в домівці "Запорозька Січ". Голова відділу Михайло Халупа відкрив збори, привітав всіх присутніх та попросив однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять покійного члена Дмитра Голяка.

Зборами провадила президія: голова — Іван Боцонь, секретар — Ольга Халупа.

Після звітів і дискусії вибрано нову Управу Відділу, в такому складі: Михайло Халупа — голова, заступник голови — Іван Боцонь, секретар — Ольга Халупа, скарбник — Володимир Голяк, організаційний референт — Стефан Баб'як.

Контрольна комісія: голова — Дмитро Перон, члени: Стефан Лепак і Богдан Дрочак.

Вільні члени: Василь Лепак і Теодор Окаль.

Збори закрив перевибраний голова Відділу Михайло Халупа, який подякував членам за довір'я і співпрацю.

Ольга Халупа,
секретар.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ ЖУРНАЛ "ЛЕМКІВЩИНА" СВОЇМ РІДНИМ В УКРАЇНІ Й ПОЛЬЩІ!

Дорогі Читачі!

Адміністрація "Лемківщини" кожноразно висилає даром біля 200 чисел журналу на відомі нам адреси в Україні й Польщі. У зв'язку з високими поштовими коштами, ми будемо змушені припинити дарову висилку. Тому просимо Вас, передплатити "Лемківщину" своїм рідним чи знайомим.

Річна передплата летунською поштою виносить 16.00 ам. дол. річно.

Адміністрація "Лемківщини"

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ ПРИСВЯЧЕНА ІВАНОВІ ФИЛИПЧАКОВІ

Науково-культурологічне Товариство "Бойківщина" у Дрогобичі та музей "Батьківщина" у Самборі проводять наукову конференцію, присвячену 125 роковинам від дня народження та 50 роковинам від дня смерті відомого українського письменника та громадського діяча Івана Филипчика. Передбачається робота трьох секцій:

— громадсько-політична діяльність Івана Филипчика;

— педагогічна та наукова діяльність Івана Филипчика;

— Іван Филипчик — письменник.

Конференція відбудеться у грудні 1995 року у музеї "Бойківщина" в Самборі. Матеріали конференції будуть видані окремим збірником.

Роксолана Данчин,
завідуюча музеєм "Бойківщина"

Редакція не приймає матеріалів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову. Прислані матеріали редакція не повертає.

Статті підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції. Редакція не буде поміщувати невірливих, образливих для кого-небудь висловів.

Передрук матеріалів з "Лемківщини" дозволяється при умові подання повної назви журналу.

Адреса: "LEMKIVSHCHYNA" Magazine, P.O. Box 7, Clifton, NJ 07011-0007, USA

"LEMKIVSHCHYNA" Magazine is published quarterly by Organization for Defense of Lemko Western Ukraine, Inc., P.O. Box 7, Clifton, NJ 07011-0007, USA.

Subscription Rate: in the United States of America \$ 10.00 per year (Bulk mail), in countries other than U.S., annual subscription is \$ 16.00 in U.S. currency; single copy: US \$2.50.

Квартальник "ЛЕМКІВЩИНА" видає Організація Оборони Лемківщини в Америці.
Адреса: P.O. Box 7, Clifton, NJ 07011-0007, USA.

Річна передплата: в США 10.00 ам. дол. звичайною поштою; в країнах поза межами США 16.00 ам. дол. річно; ціна поодинокого числа 2.50 ам. дол.

Return to "LEMKIVSHCHYNA"
P.O. Box 7
Clifton, NJ 07011-0007

BULK RATE
U.S. POSTAGE
PAID
CLIFTON, NJ
PERMIT No. 937

НАШІ ВИДАННЯ

- ДЕРЕВ'ЯНА АРХІТЕКТУРА УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ 40.00 ам.дол.
(альбомний формат, тверда оправа)
- АННАЛИ, Ч. 2. Матеріали про Лемківщину 10.00 ам.дол.
- АННАЛИ, Ч. 4. Матеріали про Лемківщину 15.00 ам.дол.
(тверда, полотняна оправа, 256 стор.)
- АННАЛИ, Ч. 5. матеріали-документи про Лемківщину 20.00 ам.дол.
(тверда, полотняна оправа, 256 стор.)
- Богдан І. Антонич. ЗІБРАНІ ТВОРИ 15.00 ам.дол.
(м'яка оправа, 400 стор.)
- УКРАЇНСЬКІ ПІСНІ З ЛЕМКІВЩИНИ (співаник) 5.00 ам.дол.
(тверда оправа, 400 стор.)
- Марія Остромира. ЛЕМКІВЩИНА В ОГНІ. Повість. 10.00 ам.дол.
(тверда, кольорова оправа, 264 стор.)
- Т. і М. Лопаткевич. МАЛА САКРАЛЬНА АРХІТЕКТУРА ЛЕМКІВЩИНИ 25.00 ам.дол.
(тверда, полотняна оправа, 490 стор.)
- "БУДЬ ЗДРАВА ЗЕМЛИЦЕ" 5.00 ам.дол.
(українські народні пісні про еміграцію)

До замовлення просимо ласкаво додати 2.50 дол. на покриття коштів пересилки

Замовляти на адресу:

The Lemko Research Foundation, Inc.
26 Elm Street
Clifton, New Jersey 07013

Published by **Organization for Defense of Lemko Western Ukraine, Inc.**
P.O. Box 7, Clifton, New Jersey 07011-0007 USA

